Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 14 МАЙ, 1988 ШУ. ★ № 58 (7561). ★ Мах 3 кеп.

КПСС ЦК ПОЛИТБЮРО

КПСС ЦК Политбюро 12 мае хиннача ший аргІанарча заседане хьежар социологически тохкамаш делга дегІакхувларе цу гІулакха йоагІаш йола кадраш кийчъярен дешага. Заседане белгал ма дакнхара, къахьегамхой хьинар лакхдара, радикальни экономически реформа чакхъяккхара, обществе массе а оагІорахьа демократизаци яра, цун духовно - нравственни сфера эргаякхара бола XXVII-ча съезда, цул тІехьагІа хиннача парте ЦК Пленумий никъ кхоачашбаро Іилмангара санна социологегара дикагІдола керда гІулакхаш хьадех перестройка ечахана социологически тохкамий хьокхамех общественни процессашта управлени яра практике пайдаийбелга.

Политбюрос могайир тІемен къахьегамен ветераний вахара хьал тоадара, царна цхьайола льготаши совленаши юкъейоалаяра кхы тІа де дезарех йола тІемен къахьегамен ветераний Ерригсоюзни совета предложени. Белгалдаькхад, советски наьха доккхагІдолча ноахалий йоакхо яр — из хІара къахьегамо коллектива, ерригача паччахьалкхени общественнии организацей декхар хилар. ЧІоагІа лоархІаме да ветеранаш лархІар, цар йоакхо яр, царна эшараши цар доагІаш дІадехараши дизза кхоачашдар.

Могадир, СССР Министрий Советен ВЦСПС-ен къоаношта а инвалидашта а лаьрхІа цІенош - интернаташ хьалъечара, инвалидий, тІема доакъашхой, байнача бІухой дезалий вахара хьал тоадечара, хІаьта иштта пенсионерашта медицински, торгови, социально - бытови гІулакх дечара тІехьадисар дІадаккхара хьакъехьа оттадаь де дезараш. Белгалдаькхад, Сийлахь - боккхача Даймехка тІема шерашка тыле низ ца кхобеш къахьегарахи эскаре цІена гІулакх дарахи СССР орденаши медалаши еннача наха тІема доакъашхошта оттаяь цхьайола льготаши совленаши дІа-хьа йоаржаелга.

Хьежар Кавказски перевалочни машиннникъ буллаш хиларца дувзаденна къахьегамхошкара ухача письмоех а публикацеех а долча дешага. Белгалдаькхар, общественносто яь замечанеши предложеноши теркал а еш, цу наькъа проект тахка а кхы тІа тоае а эшаш хилар.

Политбюрос могайир «Даймехка философски уйлан исторецара» яха сери арахецарах йола предложени.

Политбюро хьежар М. С. Горбачева Японе Коммунистически парте ЦК Председателе заместителца Т. Фувацца хиннача вІашагІкхетарах ютогашка. ВІашагІкхетаро хьахьекхар КПСС а КПЯ а ядерни керам дІабаккхара, ядерни герз дІадаккхара тІехьа къовсам лоаттабеча беркате цхьана гІулакхаш леладелга кІоаргде гІерталга, шин парте бувзамаш чІоагІдара, цар цхьана гІулакхаш леладара таронаш гучаяьхалга. Белгалдаькхар, цхьацца дола дешаш бе-бе кхетадеш хиларо КПСС а КПЯ а вІаши леладу гІулакхаш кІоаргдеча новкъарле е йиш йоацалга.

Иштта могадир М. С. Горбачева Японе Социалистически парте ЦИК председателца Т. Донца хиннача вІашагІкхетарах хьахиннараш. ВІашагІкхетаро чІоагІдир КПСС а СПЯ а дунен политика цхьадолча дешаех цхьатарра позици хилар. КПСС-ен СПЯ-сен ядерни герз дІадаккхара, азиатско - тихоокеански регионе машар а кхерамзле а Іалашъяра, Японца дика лоалахой хилар теркал а деш, вІаши гІулакхаш леладара диалог дІахохьу.

КПСС ЦК Политбюрос вай парте а правительства а чурчеи арахьарчеи политика кхы цхьадола дешаш дийца а дийца, решенеш тІанийцар.

ДИКАГІБАРИЙ ЦІЕРАШ ЙОАХ

Массанена ховш, наха ловр теркалдеш дІадода вай республике XIX Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла бахийта кандидаташ бувцалга а хоржалга а

Боккха бехтокхам ба XIX Ерригсоюзни партийни конференце дакъалоацаргдолчарна тІабужар. ТІаккха хьанна лургья из йоккха бокъо?

Укх деношка «Грознефть» производственни объединене къахьегама коллективай викалаш юкъе а болаш хиннача парткома шеръяьча заседане массава раьза а волаш тахан хургйолча КПСС Нохч-ГІалгІай обкома IX пленума рекомендаци елар XIX Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла Старогрозненски УБР бурвдеттар А. И. Бураков харжа, аьнна.

Мишта нийсденнад из хоржалга?

Цох лаьца лоацца, бакъда тешшаме дийцар Старогрозненски УБР парткома секретара А. Шульгас, «Старогрознефть» НГДУ начальника Н. Иванова, «Грознефть» производственни объединене генеральни директора Р. Хачатурова, бурув тохара балхий Старогрозненски управелне начальника Ю. Лутовинова, объединене генеральни директора заместитела Ф. Кацмана.

ЦІена а аьннар чакхдоаккхаш а, ший балха визза говзанча — цу тайпара бар къамаьл даьчар беш хинна хоадам.

Дуккхадар хьахьокх укх 19 шера хадданза бурув тохача бригада партгрупорг А. И. Бураков хилар санна йолча факто а. Цун хьаьнала къахьегам белгалбаькхаб Къахьегама Сийлен шин орденца. А. И. Бураков — «Грознефть» объединене къахьегама коллектива совета председатель ва.

А. И. Бураков керте латтача бурув тохача бригада массехк шера вІаштта социалистически яхье призови моттигаш яьхай. Кагирхой дикагІа вола хьехамча ва Алексей Иванович. Цхьан дешаца аьлча, боагІаш тешам беннаб цох.

«Грознефть» объединене къахьегама коллективай викалаша дакъа а лоацаш хиннача парткома шеръяьча заседане балхаца дакъалоацаш а хилар, цига къамаьл а дир КПСС Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретара В. К. Фотеева.

* * *

Къаьстта духха нах гулбеннабар Шелковской района В. И. Леннна цІерагІча колхоза парткома шеръяь хиннача заседане. Цига дакъалоацаш бар боахама правлене членаш, мугІарера колхозхой. Ден повестка тІа дувца оттадаьр цхьа дош дар: XIX Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла кандидат хоржалга.

Малав из тешам бала мегаргболаш, хьанна лургья из йоккха бокъо? Колхозе болх беш бІаь совгІа коммунист ва, царех дукхагІбараша хьаьналча къахьегамца коллективе шоай сий даькхад, уж лоархІаш ба. Цар хьинаре дакъалоац юкъарча вахаре. Къамаьл де дош дийхар жа кхоабача цеха кулгалхочо, къонача специалиста М. Абжилиева аьлар:

— Ерригсоюзни партийни конференце гІоргйолча НохчГІалгІай партийни организаце делегацена юкъе тха свино-товарни ферма заведующи Онищенко Дина Николаевна йохийталга дех аз.

Из дика йовз ветеранашта а къонача колхозхошта а: ткъаь итт шу совгІа ха я Дина Николаевнас боахаме къахьега, хьинаре дакъалоац цо юкъарча вахаре, станични Совета депутат, профкома член я.

Дукха дІайха дешаш аьлар Онищенкох партеи, тІемеи, къахьегамеи ветерана А. Молочкова, В. И. Ленина цІерагІча колхоза правлене председателе О. Хучиева, боахама парткома секретара А. Бычкова, цхьоалагІча мехотряда начальника Х. Хункарбиева.

Шин дагара бацар гулбеннараш, цар массане а дийхар заседане дакъалоацаш хиннача КПСС Нохч-ГІалгІай обкома шоллагІча секретарага Д. Т. Завгаевгара тахан хургйолча парте обкома пленуме дакъалоацарашка XIX Ерригсоюзни партийни конференце областной делегацена юкъе Д. Н. Онищенко яхийта шоаш лаьрхІа хилар дІахайталга.

* * *

Гудермесски районерча халкъа боахамерча къахьегама коллективаштa юкъе хадданза хьалха латташ ший декхараш даим цІена кхоачашдеши хьайоагІарех я локомотивни депо машиннаькъахой коллектив.

11-ча мае, предприяте парткома шеръяь заседани хилар укхаза. Цига дакъалоацаш бар депо цхьайолча цехашкара коммунисташ иштта парте боацараши. ЧІоагІа дегаш гІоздаьнна бар машиннаькъахой XIX Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла кандидат оттаве шоашта бокъо ялярах.

— Шоайа ховш махиллара, конференце делегаташ хила беза хьинар дола коммунисташ, дег тІара перестройка хьаллоацаш бола нах — аьлар, парткома секретара Ю. Е. Заболотнева. Уж санна бола нах вай болаш ба. Царех цаІ ва электромашинни цеха слесарь Мацуцин Алексей Захарович.

Ткъаь пхийтталагІа шу да А. З. Мацуцина депо болх бу. Лаккера квалификаци йола мастер ва из, ше хьадешдар тІехдика мара хилийтац цо. Хьинаре къахьегарах дукха совгІаташ тийннад цунна, халкъий ДоттагІлен орден а еннай цунна. Дукха ха йоаццаш из хержав къахьегама коллектива совета председателалла, ткъаь ворхІ шу дизад парте член из вола. КПСС Гудермесски бюро член ва.

Цунах лаьца дег тІара доагІача дІайхача дешашца, иштта шоай новкъостах доккхал деш заседане дийцар мастераша А. К. Шепеткова, В. Я. Перелыгина, цеховой партийни оарганизаце секретара В. А. Шатова, болхлочо П. И. Мычнева.

ВІашагІкхийттараша цаІ санна массава а раьза волаш,XIX Ерригсоюзни партийни конференце йодача областной партийни организаце делегацена юкъевахийта оттавир А. З. Мацуцин, цар дехар дир заседане дакъа лоацаш хиннача КПСС обкома организационно-партийни балха отдела заведующега А. В. Шаршавыхга, шоашта дагардар областной пленуме дакъа лоацарашка дІахайта, аьнна.

Из предложени хьаллаьцар цу дийнахьа хиннача Гудермесски района юхьанцарча партийни организацей секретарий совете а.

* * *

Участкийн бригадайн партгрупоргаш, цехови парторганизацей секретараш, просоюзни активнсташ, предприяте кулгахойн специалнсташи, мугІарера болхлой тІа а хьийха, Назрановски трикотажни фабрика партийни бюро шеръяь заседани хилар. Заседани хьайийллар парте Назрановски райкома хьалхарча секретара А. А. Мякиева. Цо аьлар, дІадахача шера денз предприяте хьадда эргабоах ший болх, толаме кхоачашъю производственни программа. Хьалхарча квартале 160 эзар сома пайда баьб. Цудухьа XIX Ерригсоюзни партийни конференце вахийта делегат харжара кандидат оттаве бокъо еннай коллективана.

Къамаьл де дош лу фабрика партбюро секретара Е. Х. Плиевана. Цо йоалаю № 2 йолча цеха швея - мотористка Дерсигова Іаддалгире Дебихана кандидатура.

— Д. А.-Г. Дерсиговас предприяте болх бу ялхайтта шу да, — аьлар секретара. — Цу юкъа цох хиннай коммунистически къахьегама ударник. Парте эттай, КПСС обкома член я, 10 шера хадданза райсовета депутаталла хийржай. 11 пятилетка задани шин шера кхоачашъяьй. Халкъий ДоттагІлен орден енна я. Партийни форуме йоагІаш йола викал Дерсиговах хургйолаш лоархІ аз.

Плиевас аьннар хьаллаьцар швея - мотористка Э. Тутаевас, сварщика А. Котиева, фабрика профкома председатела Д. Мальсагова, № 1 йолча швейни цеха начальника Л. Балхаевас, № 2 йолча цеха мастера Я. Местоева. Цар массане а дика дийцар кандидатах.

Заседане дакъалоацаш хиннараша массава раьза а волаш соцамбир XIX Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла харжара Д. А.-Г. Дерсигова парте Нохч - ГІалгІай обкома пленума могайир боахама автотракторин парка партбюро секретарь, механизатор М. С. Мусхажиева.

Къамаьлаш даьча Сийлахь - боккхача Даймехка тІем тІа дакъалоацаш хиннача, парткома члена, механизатора А. Мзенева, Хоттанерча юрта Совета исполкома председатела А. Тепаева, кхаш леладеча тракторни бригада бригадира К. Халадова, слесара М. Дачаева, тхьамка кхедеча звенон звеньевойс А. Хасневас, кхычар белгалдаькхар М. С. Мусхажиева перестройкана цІена, принципиальни, хьинаре саг хилар.

Ше кхо ца еш къахьегарах М. С. Мусхажиевана еннай Октябрьски революцен «Знак почета» яхен орденаш, ВЛКСМ ЦК значокаш. Цо боккха общественни болх бу, из КПСС обкома член, парте Веденски райкома член, райсовета депутат, цеховой парторганизаце секретарь я.

«Прогресс» совхоза парткома шеръяьча заседане балха юкъе дакъа а лаьцар, къамаьл а дир КПСС НохчГІалгІай обкома секретара С. М. Бекова.

* * *

Нохч - ГІалгІай цементни завод — республике хьалхле лелаеча предприятех цаІ. Шу совгІа ха я цу коллектива КПСС Нохч - ГІалгІай обкома, республика Министрий Совета, облсовпрофен ВЛКСМ обкомен карара кара тела ЦІе байракх лелаю. Дикача къахьегама толамашца накъаболх цементникаш XIX-ча Ерригсоюзни партийни конференцена.

Предприяте укх тІехьарча шерашка болхлой къахьегама хьал тоадара хьакъехьа дукха хІама даьд. Хьалъеш латт наха чуІе фусамаш, хьаьй дика салаІара база, ерригача цехашка салаІа цІеношь. Масала, духхьал цхьан транспортни цехе ший спортивни зал, бассейн йола сауна, тренажерни зал а йолаш психо - эмоциональни хьал дайду цІа да. Цу дерригне болхлошта дика къахьегара новкъостал ду.

Болхлоша тахан заводе хулаш латта хувцамаш дукхагІча даькъе керда кулгалхо Ю. Д. Усамов варца дувз. Хьалха КПСС Шалински райкома секретарь хиннача по лоацача хана, коммунистех ког гІортолга а еш, массаза тІехьаюсаш хинна коллектив республикански социалистически яхье хьалхарча мугІарашка яьккхар.

Предприяте партийни организацена 107 саг чувоагІа. Селхан укхаза коллективa викалаша дакъа а лоанаш, парткома шеръяь заседани хилар. Цига дийцар XIX-ча Ерригсоюзни партийни конференце делегаталла кандидаташ харжарах дола дош. Къамаьл даьча компрессорий машиниста В. Кима, кхестача пишка машиниста, КПСС обкома члена С. Бакриева, завода парткома секретара А. Дудугова, сменни мастера А. Исламова цхьа барт а болаш делегаталла кандидат Ю. Д. Усамов оттавара рекомендаци елар.

Парткома заседане къамаьл дир парте областной комитета секретара Е. В. Тумсоева. Цо аьлар, ше, къахьегама коллектива хетар КПСС обкома пленума делегаташка дІахойтаргда, аьнна.

ХЬАЛХАРЧА МУГІАРЕ

Доккхий декхараш тІанийцад «Союзавтоматстром» ВНПО опытно - экспериментальни завода болхлоша XIX Ерригсоюзни партийни конференцена дика къахьегама совгІат кийчдаь накъабахара. Уж толаме кхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржаьй предприяте цехашта юкъе. Цу яхье хадданза хьалха латташ я электронни монтажен промышленни наладкан цеха коллектив. Биъ бетта задани 107 процент совгІа кхоачаш а яь, планал тІех цо арахийцар 19 эзар гаргга сома маьха тайп - тайпара продукци. Ханал хьалха кхоачашъяьй цар кхы мел долча технико-экономически хьокхамий биъ бетта задани а. Укх шера хьалхарча квартале цехе хьаеча кхаь тайпарча изделена паччахьалкхен дикала Знак хьожаяьй.

Ши-шегІа хьахиннадац уж толамаш. Цун керттердар да цеха болхлоша шоай хьинар кхо ца деш къа а хьегаш, даим хьалхашка латта декхараш тІехкхоачашдар. Царех ба радиоаппаратура монтажницаш, коммунистически къахьегама ударникаш Н. П. Маматован, кагирхой хьехамча Н. В. Поповн. Цар хьаеш йола продукци тІехдика хул. Цудухьа шоай тамагІа а долаш, продукци арахеца бокъо еннай царна. Шоай опыт, дикагІйола балха методаш камаьрша дІайовзийт цар къонача болхлошта. Цхьаккха смена дІаяхийтац цу шинне шоай нормаш 125—130 процент кхоачаш ца еш. Цудухьа хІанзлехьа тІехкхоачашдаьд цар XIX Ерригсоюзни партийни конференце сийна шоаш тІанийца доккхий декхараш.

Башха-дика производственник, общественнник аьнна цехерча болхлошта юкъе цІи дІаяха ва КИП-ен Автоматикан щиташ вІашагІъехкаш вола монтажник Хажбахматов Салман. Цехе меттел ерригача заводе а эггара чоалханегІа йола продукци хьаеш ва Салман. Цхьа смена дІаяхийтац цо ший норма 130 процентал чухьанахьа кхоачашъяь.

СУРТАШ ТІА: 1. монтажник С. Хажбахматов; 2. (аьрдехьа аьтехьа) монтажницаш Н. Маматова, Н. Попова, продукци хьаеш ба.

И. ПЛИЕВА сурташ.

КХАШТА ГІУЛАКХ ДУ

«Алханчуртский» совхозе № 6 бригада укх деношка тІатеІІа чакхдоахаш латт кхашкара балхаш. Таханарча денга дІайийннай 50 гектар свеклаш. Гина лаьрхІа йола люцерна, кхыйола культураш. Ялат дІадийнача кхашка молхаш тохаш латт.

ЛоархІам болаш да хьажкІаш дІаера гІулакх а. Цар дІалоацаргья укхаза 250 гектар. ХІанзалехьа нийсса ах культураш дІайийна баьннаб механизатораш. Шоашкара дика масалаш гойташ къахьег сеяльщикаша Баркинхоев Ювсапа, Тамбиев Ахьмада, кхычар.

ЛОАРХІАМЕ ГІИШЛО ХЬАЛЪЕЧА

Укх деношка Гудермесе хьалъеш латтача биохимически заводе хилар цнга хадданза тІахьожам лоаттабара, лаьрххІа вІашагІъеллача штаба заседани. Из хьа а еллаш, керда завод вай республика халкъа боахаме мел боккха лоархІам болаш бахача наха из зене ца хиларахи, хьалхашка латтача проблемаехи халонехи лаьца дийцар КПСС Нохч-ГІалгІай обкома секретара Е. В. Тумсоева. Ший ханнахьа из объект хьалъяьялар республика халкъа боахаме Іалаьмате боккха лоархІам болаш хилар къаьгга хьахьокхаш цхьа-ши масал доаладир Евгений Вахаевича: хІанз вай республика промышленносто шера маьхалйоаккха тайптайпара продукци ши миллиард сома маьха я, хІаьта из завод хьалъяьяьлча маьхалйоаккхаш яр шиъи ахи миллиард сома маьха продукци хургья. Лоацца аьлча, духхьал цу керда хьалъеча завода коллективо шера ше маьхалйоаккхаргья 500 миллион сома маьха продукци.

Иштта йола гІишлон объект йиллача хана йистеякхари брак ца нийсйолийташ дика хьалъяри мел боккха мах болаш гІулакх да дІахайтар Е. В. Тумсоева подряднии субподряднии организацей кулгалхошта. Белгалдаькхар, дІабахача биъ бетта цу организацеша баьча балха итогаша хьахьокхачогІа, биохимически завод хьалъечара гІулакхаш дика ца лелалга. Укхаза къахьегаш йола подрядни организацеш лоархІаяьяц биъ бетта йолча планах. Завод хьалъеча хьахийца капвложеноеш караерзаяра план 49 процентн гІишлон - монтажни балхаш дара задани 72 процентн мара кхоачашъяьяц цар. «Кавэлектромонтажагара» дІа мел ийккха субподряднии организацеш а лоархІаяьяц паччахьалкхен планах. Иштта наха чубаха цІенош, соцкультбыта объекташ хьалъяра планаш а кхоачашъешъяц. Духхьал 98 квартира йола цІенош хьалдеча мара, боагІача боарамагІа болх лелаш, цхьа объект яц укхаза.

ДІахо цо белгалдаьхар биохимически завод хьалъечара болх боагІача боарамагІа дІа ца бохийташ, из тІехьатетташ дола кхоачамбоацараш халонаши. Къаьстта во латт материально-технически Іалашо яра гІулакх. ДІабахача биъ бетта укхаза хьа ца кхоачаш йисай 3369 кубически метр аьшкбетона изделеш, ткъеста тонн металлоконструкцеш, цхьа километр дІоахал дола аьшкабетона турбаш, 436 эзар етта кирпишк, кхыйола гІишлон материналаш. ВІашагІйолла езача 22 трансформаторни подстанцех, хІанзалца хьа вІашагІъеллар шиъ мара яц. Лаккхе белгалдаьха кхоачамбоацараш, халонаш ца нийсйолийталга, биохимически завод хьалъечара болх боагІача боарамагІа дІагІоргбола гІулакх делга тІехьа а ца тетташ, подрядчикий, субподрядчикий, заказчикийн поставщикийн кулгалхоша сихха кхоачашде дезаш дола декхараш да.

Штаба заседане дІахо къамаьл дир Нохч-ГІалгІай гІишлон управлене начальника заместитела Ш. Д. Юсупова. Цо, чІоагІа хала а хеташ, дувцар завод хьалъечара шоай гІишлон болх дІа да бохийтача бахьанех. Кирпишк, жагІа, гІум, маркхал ца хиларах хьабе болх боацаш гІишлонхой Іохайша багІаш дукха моттигаш нийслуш хиларахи из бахьан долаш дІабахача биъ бетта задани шоаш кхоачаш ца ярахи дийцар цо. Иштта белгалдаькхар цо хІанз а тІехьа эшаш йола оборудовани, кабельни продукци хьакхаьча ца хилар, котельнеши очистни сооруженеши йистеяла гаьна хиларца дувзаденна гІишлон объект хьалъечара гІулакхаш чоалханегІа хулаш латталга. Уж кхоачамбоацараш дІа ца доахе, шоаш хьалъетта корпусаш хьалъеттача бесса пайда а ца эцаш латтаргйолга, белгалдаькхар цо.

Дукха я хьалъеш латтача завода кулгалхошта хьалхашка увтта а кхоастае еза а проблемаш. Царех дувцаш хьалъеча предприяте директора В. И. Резниченкос къаьстта чІоагІа теркам тІабахийтар сихха къоастаянза яргйоацача кхаь-йиъ проблемана. Ира латт керда юллаш йола завод хьалъеча энеогеца, болата арматураца, вентиляционни оборудованеца Іалашъяра дешаш. Тхона очистни гІишлошта эша насосаш ара ца хецаш сецаб тха поставщикаш. Цу гІулакха тІехьа лаккхе латтача партийнии советскии органашкара шоашта саготта новкъостал эшалга дІахайташ къамаьл дар биохимически завода директора даьр.

«Техмонтажспецстрое» къахьегача бригадех дукхагІъяраш бригадни подрядагІа болх беш я. ХІанз цар болх Іалаьмате эсала лел, цар бехкагІа а доацаш. Монтижникашка биззача низаца болх байтара эшаш дола кхоачамаш дац царга. Цунах дийцар «Техмонтажспецстроя» кулгалхочо З. М. Магомадова.

Иштта шоашта балха тІа карагІдийннарех, нийслуча халонехи кхоачамбоацарехи, уж дІадахара де дезарех, цу даькъе шоашта эшача новкъосталах дийцар № 7 йолча треста МУС-а керттерча инженера С. В. Пахомова, «Южстальконструкция» яхача треста Грозненски участка начальника Е. К. Папанотиде, кхычар. Укх шера энергетика объекташ болх бе йолайолийтаргхиларахи, шоай декхараш дизза кхоачаш а деш, гІишло хьалъеча балха тІа хьовзам хургбоацаш гІулакх дергхиларах дийцар «Грозэнерго» РЭУ управляюще Г. С. Янина. Хан-ханнахьа вагонаш Іойоасса а ца еш, мовхьаш тІадолаш йоагІачул дукхагІа уж лоаттаеш моттигаш нийслуш хиларахи дІахо йодача хана иштта болх бе йишйоацалгахи дийцар машиннаькъа Грозненски отделене начальника Спиридонова А. Я.

Биохимически завод хьалъеча вІашагІъеллача штаба заседани чакхйоалаш, цига къамаьл дир Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета председатела заместитела К. С. Салтаханова. Бехктокхаме гІишло хьалъеча подрядни а субподрядни а организацешта хьалхашка латта декхараш доккхийн низкъалеи хиларах, хІаьта уж кхоачашдулургдолаш хиларах дийцар цо. Къаьстта цо, теркам тІа а бохийташ, белгалдаькхар хьалхашка увтта чоалхане проблемаш къоастаяра хьакъе лаккхе белгалъяьхача организацей кулгалхошта шоашта эша новкъостал КПСС обкомагара, иштта республика Министрий Советагара дІадехаш, вІаши дага а дувлаш, уж проблемаш сихагІа къестае езаш хилар.

Штаба заседане къамаьлаш мел даьраша белгалдаькхар, из гІишлон объект республика халкъа боахаме боккха лоархІам болаш хиларе, из ханнахьа йистеякхара шоай низ кхоачар дергхиларн.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

БархІазлагІа хержа Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета сесси гулъярах дола

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо **соцам бу:**

БархІазлагІа хержача Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета ийслагІа сесси 1988 шера 17 июне городе Грозне гулъе.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

г. Грозный,
1988 шера 11 мае.

* * *

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо хоам бу, бархІазлагІа хержача Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета ийслагІча сессе хьажа лаьрхІад «Нохч-ГІалгІай АССР советски а боахамий а органаша КПСС XXVII съезда решенешка хьежжа 2000 шерага кхоачаш хІара дезал къаьстача квартираца е индивидуальни цІенаца Іалашбара хьакъехьа беча балхах» долча дешага.

Нов. А. Я. Темуркаевна
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота яларах дола

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Специалисташ кийчбеча гІулакхе беркате болх барахи республика обществении вахаре хьинаре дакъалацарахи Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла **Темуркаев** Абдулхьалим Янарсаевича — Нохч-ГІалгІай культурно-просветительни училища директора.

Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

гор. Грозный,
1988 шера 12 мае.

XIX Еррисоюзни партийни конференцена снйленца накъабахара доккхий социалистически декхараш тІанйцад «Автоспецоборудование» яхача Грозненски опытно-экспериментальни завода коллективо. Бригадашта юкъе яьржача яхье даим хьалха латташ хьайоагІа геттара нийса лоаладаьча болатах оатхалоаладаьча болатах оатхалаш кепайотташ йола Киричук Тамара Ивановнас кулгалдеча бригада коллектив. Цун продукци ОТК болхлоша юхаерзаяь цхьа моттиг нийслац. Цу бригада штамповщикашца цхьа смена дІаяхийтац шоай норма 115—120 процент кхоачаш ца еш. Цудухьа цехерча бригадашта юкъе эггара хьалхарчарца рапорт делар цо биъ бетта задани кхоачашъярах. Цун керттердар да бригада кулгалхочо ший коллективерча болхлошкара доаггІар хьа а дехаш, царна юкъера социалистически яхьи цар къахьегами кхетамца вІаштІехьбаккхар.

Шоай балхах Іалаьмате дика кхеташ, цехерча формовщикашта юкъе эггара толашагІбарех лоархІаш бола говзанчаш ба коммунистически къахьегама ударникаш Саргисян Вера Хачатуровна, Лопатина Надежда Федоровна, Осипенко Вера Васильевна. Шоай йІаьхий опыт, дикагІйола балха методаш къоначарна дІайовзийташ дукха къахьег цар. Цудухьа цехерча болхлоша чІоагІа лоархІашн сий деши ба уж. Шоай тамагІа а долаш продукци арахеца эггара хьалха бокъо еннарех ба уж.

Ший декхараш массаза а цІена кхоачашдеш, балха тІа цхьаккха тайпа даккха гІалат доацаш къахьегаш ва укхаза формовщик - заливщик Гадаев Мурад Хамзатович. Ший боккхагІболча новкъосташца каст - каста дагавувлаш хул из. Цудухьа тІа-тІа кІоаргагІа йовз цунна ший балха говзал. Дукккача хана денз укхаза ший профессегІа болх беш болча къахьегама ветеранашца яхье а ваьнна, хІара смена нормаш 120 процентал чухьнахьа кхоачаш ца еш ва из.

СУРТАШ ТІА: 1. (аьрдехьара аьттехьа) формовщикаш В. Саргисян, Н. Лопатина, В. Осипенко; 2. Бригадир Т. Киричук; 3. Формовщик - заливщик М. Газаев.

И. ПЛИЕВА сурташ.

МЕРЗА ХИЙ

Грозненски горнищекомбината мастера Ужахов ИбраьхІима Илеза кулгалдеча корта бохабеш доаца маларашараxецача цеха коллективана бехктокхаме ха я хІанз. Денгара денга йІайхагІа хулаш латт. Цунга хьежжа тІа-тІа дукхагІа хул цехе хьадеш дола мерза хий эшаш йола торгови организацеш. Грознерча 120 торгови организаце дІакхуьхьийт цигара тайп-тайпара мерза хий. Цеха коллективе веррига а шийтта саг мара вац, хІаьта цунна тІалаттараш бехктокхаме декхарш да.

Мишта кхоачашду-те цеха болхлоша шоашта хьалхашка латта декхараш? — аьнна, шийга хьаттача цеха начальника Ужахов Илеза аьлар:

— Шийтталагіча пятилетка кхоалагІча шера цхьаккха бутт дІабахийтабац оаха паччахьалкхен план меттеп тІанйца декхараш а дикка тІехкхоачаш ца деш. — Цудухьа товарни-продукци арахецареп из маьхалъяккхарен биъ бетта план ханал массехк ди хьалха кхоачашйир тха коллективо. Паччахьалкхен планал совгІа ара а хийца маьхалъяккхар цо итташ эзараш мерзача хин шушаш. ХІанз бІаьстан деношка чІоагІа хоатташ дика дІаэцаши да из. ДІахорча ахкан замалахь кхы а дикагІа дІагІоргда из. ХІара дийнахьа тха цеха болхлоша арахец юкъера лаьрхІача ткъо эзар шуша мерза хий. Хьаэца ма кхув заявкаш тел тхога торгови организацеша из хий дехаш. Царна продукци лоаттаяра договорни декхараш хІара денна толаме кхоачаш а тІехкхоачаш а деш, цеха коллективо ший потребителашта хІара дийнахьа дІадохьийт 850—900, кхы тІех а яьшка хий.

Овсарс къахьегарал совгІа шоаш хьаду мерза хий тІа-тІа дикагІа хилийтар, цун ассортимент шеръяра тІагІертта къовсам лоаттабу цеха коллективо. Цу даькъе дика ка а йоалаш болх бу цо. ЦхьоалагІа май дездеш деношка укхаза арахецаш хилар крем-сода яха хий. ХІанз укх сахьате цига хьадеш да лимонни, Іажий, дюшес яха а кхыдола а мерза хиш. ДІахо йодача хана цар ассортимент кхы а шеръе лерхІ цеха болхлоша.

Уж толамаш доахача дизза дакъа а лоацаш, шоай сменни нормаш хадданза 120—125 процент кхоачашъеш, хьинаре къахьегаш ба болхлой Шахтемирова Марем, Крупаченко Анна, Эрсеникова Туминса, Садулаева Лейла, кхыбараш.

Цхьабакъда, цеха коллектива производственни хьокхамаш кхы а дикагІа хила йийш яр, нагахь санна, цхьацца дола кхоачамбоацараш ца нийслоре.Ийдархоша Іалаьмате чІоагІа хоатташ дика дІаэцаши да «Лимонад», «Буратино» яха мерза хиш. ХІаьта уж хІанз укх сахьате арахеца йийш йолаш бац цеха болхлой, бийдал яц. Укх шера йийълагІча квартале мара яла оттаяьяц царна из бийдал. Цар балха тІа новкъарле еш дола из кхоачамбоацар дІадаккхара, тІехьа а ца тетташ, сихха оарцагІбала декхарийла ба Грозненски горнищекомбината кулгалхой. Из цар кхоачашдинза даргдоаца декхар да.

К. БАШИРОВ.

Мишта кхоачашду декхараш

ФУ ХЬАХЬОКХ ИТОГАША?

1988 шера биъ бетта республика промышленни предприятей коллективаша баьча балха итогаш

1988 шера январе - апреле промышленноста паччахьалкхен заказагІеи потребителашца даьча договорага хьежжа вІаши леладеча бувзамегІеи продукцена поставкаш яра договорни декхараш 97,6 процент мара кхоачашдаьдац.

Договорни дисциплина толхаяьй 16,9 процент, е хІара ялхлагІча предприяте. ДІа ца йохийташ нисача продукце боарам 15,4 млн. сом хул.

1987 шера январь - апрелаца нийсдича промышленни продукци 0,7 процент тІакхийттай.

ПРОДУКЦЕНА ПОСТАВКАШ ЯРА ДОГОВОРНИ ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАР, ПРОДУКЦИ ХЬАЯРА (БАЛХИЙ, ДЕЧА ГІУЛАКХИЙ) БОАРАМ ДЕГІААХАР:

	договорни декхараш кхоачашдар			
	план кхоачаш яра %	дІа ца йохийташ нисан хьокхамаш %	декхараш кхоачаш ца деш йисса предприятеш %	продукци хьаяра боарам дегІаалаца %
Ерригача республике гІолла:	97,6	15,4	16,9	100,7
Союзни доалахьа йола промышленность	97,5	12,0	38,7	98,0
Республикански доалахьа йола промышленность	97,7	3,4	10,5	110,6
цу даькъе:				
НГІАССР Министрийн Совета доалахьара промышленность	97,8	0,5	25,0	116,0

ХІанз а предприятешка керда боахам лелабара механизм караерзаяра, къахьегама коллективий хьиннар айдара, производствана чура хозрасчет юкъейоалаяра хьакъехьара болх мела лелабу.

1988 ШЕРА ЯНВАРЬ-АПРЕЛЕ РЕСПУБЛИКА ПРЕДПРИЯТЕША БАЬЧА БАЛХА ХЬОКХАМАШ ХЬАХЬОКХ УКХ ДАННЕША (проценташ):

	продукцена поставкаш яра договорни декхараш кхоачашдар	продукци хьаяра боарамаш дегІаахар 1987 шера январь-апрелаца нийсбича
«Грознефтеоргсинтез» производственни объединени	97,5	96,4
Леннина орден лелаю «Грознефть» производственни объединени	100,0	95,2
«Грознефтемаш» завод	100,0	100,0
Карабулакски химически реагентий завод	80,4	110,1
Грозненски газ чакхйоаха завод	100,0	97,7
«Нефтехимзапчасть» яха Грозненски завод	100,0	109,3
«Нефтехимзапчасть» яха Гудермесски завод	100,0	132,2
«Красный молот» завод	96,5	101,6
«Оргтехника» производственни объединени	100,0	114,2
«Промавтоматика» НПО опытни завод	100,0	124,5
«Пищемаш» завод	83,8	69,9
«Электроннструмент» завод	99,8	125,9
«Трансмаш» завод	100,0	90,7
«Электромеханически завод	100,0	111,8
Гудермесски меднинструментий завод	100,0	105,0
Биохимически завод	92,9	105,1
«Терек» яха мебельно дахчан хІамаш ю производственни объединени	96,6	100,6
«Союзавтоматстром» опытно - экспериментальни завод	100,0	101,3
Электроремонтин завод	100,0	119,0
Цементни завод	100,0	106,0
«Стройиндустрия» объединени	95,4	96,0
Карьероуправлени	100,0	122,2
Ремонтно - механиче с к и предприятн	100,0	87,0
«Аргунводпром» производственни объединени	97,0	101,7
«Чеченингушводстрой» Аргунски аьшкабетонни изделеш ю завод	100,0	97,9
Хьун боахама министерство	100,0	102,8
«Автоспецоборудова н и е» опытно - экспериментал ь н и завод	100,0	96,8
Назрановски трикотажни фабрика	100,0	119,5
Швейни производственни объединени	100,0	107,9
Кога гІирс бу фабрика	97,3	117,2
Маьхкапродуктай управлени	100,0	98,6
Экспериментально - механически завод	100,0	106,3
Маьхх йоттачен макаронни промышленноста управлени	99,3	106,4
«Чеченингушстройматериалы» производственни объединени	91,9	94,5
Моттигерча промышленноста министерство	99,97	127,6
НГІАССР Госагропром	96,3	112,4

Продукцена поставкаш яра договорни декхараш кхоачашдаьд Ачхой-Мартановски, Веденски, Надтеречни, Ножай-Юртовски, Советски, Урус-Мартановски районаша.

Поставкаш яра декхараш телхадаьд Сунженски, Заводской, Шалински, Ленински, Малгобекски, иштта кхыйолча районий предприятеша.

ПРОДУКЦЕ ЛОАРХІАМЕГІДОЛА ТАЙПАШ ХЬАДАР:

	1988 шера январь-апреле хьадийр	план кхоачашъяра %	1988 ш. январе-апреле-а 1987 шера январь-апрелаца %
Электроэнерги миллион киловатт-сахьат	1061	—	96,0
Газ — миллион куб. метр	555	109,0	97,7
Ацетон — эзар тоннаш	17,8	99,9	99,0
Фенолаш — эзар тоннаш	27,6	99,7	100,6
Кхачан промышленноста лаьрхІа технологически оборудовани, цун запасной оатхолаши — миллион сома маьха	4,5	72,6	81,1
Механизированни гІишлон - монтажни инструмент — эзар шт.	153	85,5	121,4
Цергаш йола макхаш — эзараш	213	85,2	85,2
Тракторни прицепаш — эзараш	4,9	95,1	86,5
Хьу хьаараозар (колхозаш кийчъяьр а йоацаш) — эзар куб. метр	27,8	97,5	92,4
цу даькъе:			
гІулакхага йода хьу — эзар куб. метр	20,6	101,0	93,2
Херх хьокха хьу — эзар куб. метр	13,2	85,7	114,8
ГІишлон кирпишк — млн. шт. условни кирпишка	48,9	88,4	89,7
Цемент — эзар тонн	213,9	101,9	105,8
ВІашагІхетта аьшкабетонни конструкцеши, оатхалаши — эзар куб. метр	76,8	100,4	99,5

Оттаяьча заданел тІех 38 эзар тонн мехкдаьтта (газоконденсат юкъе а йолаш) 46 млн. куб. метр газ яьккхай: 62 эзар дал синтетически спирт даьккхад, 3,9 эзар тонн цемент яьккхай. Коача газ, доагаду мазут, бензинаш, медтехника, автоматизаце средствай приборашь, премиксаш арахецара заданеш кхоачашъньй.

Цхьабакъда, заданех лаьрхІа хинначул кІезигагІа арахийцад дизельни доагор, цементировочни агрегаташ, мехкдаьттапромысла, геологоразведочни бурув тохара оборудовани, полиэтилен, синтетически а бутилови спирта дубителаш.

ХАЛКЪА ЭША ТОВАРАШ ХЬАДАР ХЬАХЬОКХ УКХ ДАННЕША:

	1988 шера январе-апреле хьадийр план кхоачашъяра %	1988 ш. январь-апрель	1987 шера январь-апрелаца % нийсбича
Дулх, госресурсашкара 1-ча категоре субпродукташ юкъе а йолаш — тонн	4623	95	97
цу даькъе:			
коа тІарча оалхазарнй дулх — тонн	1017	66	72
Госресурсашкара колбасни изделеш — тонн	2311	115	103
Госресурсашкара дежа кхачан даьтташ — тонн	113	113	107
Госресурсашкара хьайбай даьтта — тонн	179	128	103
Госресурсашкара хьаьна нахча — тонн	592	122	138
Мерзача шурий продукци госресурсашкара шурийца лаьрхІача — эзар тонн	25,5	105	113
Хьаьна йоаца шурий продукци — тонн	505	88	118
Консерваш — млн. условни банка	52,4	113	118
Сомий сокаш — млн. условни банка	38,3	112	113
Кондитерски изделеш — эзар тонн	3,4	107	110
Маьхх а маьхкабулочни изделеш а — эзар тонн	39,9	99	136
Алкогольни доаца малараш — эзар дал	371	105	136
Минеральни хий — эзар ахлитраш	736	109	102
НСО швейни изделиеш — млн. сомаш	4,7	99,1	104,7
Чухьдувхаду пазата барзкъаш — млн. шт.	3,4	100,7	117,4
ТІехьдувхаду пазата барзкъаш — эзар шт.	236	109,8	128,3
Кога гІирт — эзар пар	866	107,6	106,9
Мебель (рознични маьхех) — млн. сом	11,0	95,0	99,7
Аьшка менгеш — эзар шт.	8,4	101,2	106,3
Аьшка пхьегІаш — тонн	15,5	33,7	97,5
Бытови химе товараш — млн. сом	5,1	102,7	85,6
Ловзоргаш — эзар сом (рознични маьхех)	239	116,6	2,1-зза
Шарикови авторучкаш — млн. шт.	4,9	102,1	118,8

Январе - апреле халкъа эша товараш (корта бохабу маларех доккхар а доацаш) рознични маьхех 160,9 миллион сома маьха хьадаьд, из дІадахача шера цу ханаца нийсдича 15 процент дукхагІа да.

Цунца цхьана арахецача продукце ассортимент шеръяц, дикал лоха я.

Халкъа боахаме эша товарашта поставкаш яра декхар кхоачаш ца деш дикка декхарийла яхай «Грознефтеоргсинтез» производственни объединени, «Красный молот», «Электроинструмент», заводаш, «Терек» яха мебельно дахчан хІамаш ю производственни объединени, «Чеченингушстройматериалы» яха производственни объединени, иштта кхыйола объединенеш.

СТАТИСТИКА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ УПРАВЛЕНИ.

XIX Ерригсоюзни партийни конференцена накъадолхаш

Халонаш эша а еш

Амхадов Лема Лечаевич В. И. Леннина цІерагІча мехкдаьтта чакхдоахача заводе ца вовзаш нагахь саг хургвац. Укхаза 1959 шера операторалла дІаболабаьб цо ший къахьегама никъ. Из ва Октябрьски революце шин ордена, «Дружба народов» яхача ордена, дукккача медалий кавалер. Операторгара дІаволавенна завода керттерча инженера заместителга кхаччалца — иштта ба республика мехкдаьттан мехкдаьттахимически промышленноста заслуженни болхлочун, предприяте парткома члена Лема Лечаевнча къахьегама никъ. Цу цІераша шоаш тешал ду дукккача хІамашта. Бакъда Амхадовна шийна эггара езагІа хет болхлочун - коммуниста цІн.

Тха корреспондента къамаьл хилар Лема Лечаевичаца, перестройка процессах а нийслуча кхоачамбоацарех а.

— Лема Лечаевич, эггара хьалха Іа дувцалга ловра вахаре хулаш латтача дикача хувцамех, вешта аьлча перестройкаш лаьца хьона хеташ дар фуд?

— Лоацца аьлча, чоалхане халеи, цунца цхьана, ца дича даргдоацаш гІулакх да вай парте дІадоладаьр. Кхо шу дизад КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленум хинна. Ховш ма хиллара, цига тІаийцар перестройка ярах бола соцам. Дукккха а дика хувцамаш хиннад цу юкъа: наьха балхацара уйла хувцаяннай, тха производстве цІенденна дІадаьннад корта бохабу малар мелалга, гуш да хІама бе-башха ца хеталга дукккача наьха оамалашцара дІакъаьсталга. ХІаьта а перестройка процессо бокъонца ший моттиг дІалацара кІезига юкъ я кхо шу. Эшараш дуккха а шераш да. Къаьстта экономике, наьха сакхетам чу кІоаргга хувцамаш дара. Тахан а бакъонца кхетадеш дац вахара еррига а оагІонаш кердаяха езалга, хІаьта де дезараш белгалара гІулакхаш да. Цу даькъе эггара хьалха хила дезараш тхо — коммуниста да. Коммунисташа мара хьан хувца беза идеологически болх, малав- КПСС XXVII съезда, цул тІехьаГарча КПСС ЦК Пленумий решенеш кхоачашъяра нах оарцагІбаха безар?

— Мишта латт перестройка елга шун заводе? МалагІа халонаш нийслу шоана цу даькъе?

— Завода парткома бюрос; перестройкана кулгалдара хьакъехьа яь хиннача лаьрхІача собране, оаха кІоаргга анализ йир тхоай балха. Гучадаьхар долаш дола кхоачамбоацараш, уж дІадахара наькъаш белгалдир. Халахете а, уж кІезига дац. Бахьан — цхьаццаболча наха хІама бе-башха ца хеталга, ший гІулакха бала ца хилар. Боахама доалдара кердача хьалашка болх бе тхо официальни доладенна шоллагІа шу дале а, тха балха тІа кхоачамбоацараш хІанз а шортта да. Эггара хьалха, уж да муГІарера болхлой боахама расчетах дика ца кхетарца дувзаденна. Вешта духхьал цхьан инструкцегІа-м цунах саг а кхетаргвац. Укхаза дукхагІча даькъе тхона — кулгалхошта тІабуж бехк. ХІана аьлча, кердача Іаьдалагіа болх бе дІадоладалехьа, болхлошта экономически знанеш лулга вІаштІехьдаккха деза хиннадар. ХІаьта тха агитаторашеи политинформаторашеи бе ма беззара болх бац кердача хьисапе къахьега нах оарцагІбахара. Перестройка яра, Іилман - технически прогресс сихьяра тІаберзабаьча КПСС наькъах кІоаргга кхеташ ца хилча, бухсоццаш хьахула итогаш дика хулга даха дог дац.

Завода парткомо белгалдаьд агитационно - пропагандистски болх а, политически экономически дешар а тоадара тІадерзадаь цхьадола гІулакхаш. Парткома хІара член тІачІоагІваьв хьаддача цеха, из жоп дала декхарийла ва цига дІахьоча идеологически балхах. Сона, масала, тІачІоагІъяь я аз дукккача хана кулгалдеш хинна № 130 йола цех, иштта ремонтно - гІишлошъяра цех а. Сона каст-каста ха корайоагІа (из массаза а ца тоъе а) коммунисташца а парте боацачарца а къамаьл де. Цар дог-уйла дикагІа довз сона тІаккха. Къаьстта дукха теркам тІабохийт оаха гойтара агитаци шеръяра. ХІаьта вайна ховш да, дукхагІча даькъе, кхыметтел, пенгазет а доккхийча цІейшка мара вай ара ца хецалга.

— Лема Лечаевич, 1987 шера керттерча хьокхамех йола паччахьалкхен заданеш кхоачашйнзар шун заводо. Из гІулакх чІоагІа Іаткъаш да шоай низи хьннари ца кходеш хадданза социалистически яхье хьалха а болаш, къахьегама йІаьхий опыт йолча наха. Укх шера цу тайпара кхоачамбоацар ца хилийтара фуд оаш дер?

— Нагахьа санна товарни продукци арахецара 1987 шера план оаха кхоачашъяьяле а, из хьокхам керттера бац тхона. Договорни декхарийи, цІена продукци арахецарен, поставкийи планаш кхоачашъяьяц. Укхаза кхоачамбоацараш хьахилийта объективни бахьанаш лехарах хІама хургдац. Эггара хьалха, субъективни бахьанаш лаха деза. Цудухьа 1987 шера планаш кхоачаш ца яра, нах кердача хьалашка къахьега оарцагІбаха низ дІа ца кхаьчача тха — коммунистий бехк ба. Цох тхо кхийтта дукха ха яц, дувдовз сона тІаккха. Къаьстта дукха теркам тІабохийт оаха гойтара агитаци шеръяра. ХІаьта вайна ховш да, дукхагІча даькъе, кхыметтел, пенгазет а доккхийча цІейшка мара вай ара ца хецалга.

— Лема Лечаевич, 1987 шера керттерча хьокхамех йола паччахьалкхен заданеш кхоачашйнзар шун заводо. Из гІулакх чІоагІа Іаткъаш да шоай низи хьннари ца кходеш хадданза социалистически яхье хьалха а болаш, къахьегама йІаьхий опыт йолча наха. Укх шера цу тайпара кхоачамбоацар ца хилийтара фуд оаш дер?

— Нагахьа санна товарни продукци арахецара 1987 шера план оаха кхоачашъяьяле а, из хьокхам керттера бац тхона. Договорни декхарийи, цІена продукци арахецарен, поставкийи планаш кхоачашъяьяц. Укхаза кхоачамбоацараш хьахилийта объективни бахьанаш лехарах хІама хургдац. Эггара хьалха, субъективни бахьанаш лаха деза. Цудухьа 1987 шера планаш кхоачаш ца яра, нах кердача хьалашка къахьега оарцагІбаха низ дІа ца кхаьчача тха — коммунистий бехк ба. Цох тхо кхийтта дукха ха яц, дувдовз сона тІаккха. Къаьстта дукха теркам тІабохийт оаха гойтара агитаци шеръяра. ХІаьта вайна ховш да, дукхагІча даькъе, кхыметтел, пенгазет а доккхийча цІейшка мара вай ара ца хецалга.

— Цхьана къахьегаро дувцалга йоаццаш доккха новкъостал ду доттагІал чІоагІдара. Цхьабакъда, хадданза кхетама болх барга хьежжа мара, таро хургБяьр бакъбола интернационалисташ хьалкхебе.

Ца хьоахадеш дита йиш яц, кхы цхьаьхха гІулакх а. Из да вайнаьха меттала лекцеш, беседаш ешалга. Тайптайпарча трибунаш тІара цу хьакъехьа къамаьлаш дукха дой а хьал геттара кІезига хувцалу. ТІаккха цу е вокх къамах йолча аудиторена хьалхашка къаьстта атеистически, интернациональш кхетам балара тІаерзаяь беседаш воашка ладувгІарий наьна меттала вай ца йой, хала да цар боаггІаш бола пайда лургба, ала.

Перестройка хьалхашкаоттадаьд тІехьатетта йиш йоаца, сихха кхоачашде деза декхараш. Цар дІадех хІаране шийгара доагІа дакъа перестройкана юкъехьолга. ХІаьта коммунисташкара дІадехар шозза дукхагІа да.

Интервью нйцар А.-Г. УГУРЧИЕВ.

● ЦА МАЛАР—ВАХАРА ХЬИСАП

КЛУБ БОЛХ БЕШ Я

ТІехьарча хана дукккача предприятешкен организацешкен чІоагІбаьб корта бохабу малараш мелаш, общественни дисциплина телхаеш делача нахацара къовсам. Из лоаттабара методаш тайп-тайпара я. ХІаьта, мишта вІаштІехьбаккха беза из болх малараш хьадеча предприятешка? МалагІча тайпара кхетам бала беза массаза из біаргашта кІал долча наха? Цох лаьца къамаьл хилар тха корреспондента Грозненски йий доаккхача завода сбыта отдела начальникаца, цигарча малараш ца меларий клуба председателца Канаеав Мусса Израиловичаца.

— Шоай клубах, цун доакъашхоша беча балхах лаьца дувцал вайна, Мусса Израилович.

— Ер итталагІа шу да со укх заводе болх беш вола. Цудухьа тахан са майрра ала йиш я: предприятера дукккха хІамаш хувцаденнад. Къаьстта аьлча, дисциплина. Хьалха каст-каста го йиш яр, завода коа корта бохабу малараш мийнна, е ше а болх хьа ца беш, е гонахьарча нахага а из хьа ца байташ, лела нах. Ала йиш яц, уж ца зувши бехктокхаме ца увзаши бутар, аьнна. ХІаьта а, царцара къовсам таханарбар санна эффективни бацар.

КПСС ЦК Соцам арабаьлча, вІашагІъеллар тха клуб. Цу чу воагІаш пхи саг ва. Со молаш ца хилар бахьан долаш новкъосташа цу клуба председателалла хержар со. Атта дапар хьалхарча юхьинге цу тайпара болх бе. ХІаьта а оаха лаьрхІар: корта бохабу малараш мелача наха моттиг яц вай мугІарашка, аьнна. ХІанз кхо шу дІадаьннад цу хана денз, оаха дикка опыта Іоаяьй. Цу юкъа тхона зеденнад хІаранеца индивидуальни беседаш яр цу балха нийссагІа йола метод йолга. Цхьа масал доаладергда аз цу хьакъехьа. Дукккача шерашка тха завода котельне болх беш я цхьа кхалсаг. Ший балхах кхеташ а, из хьабеш а яр из, цхьабакъда, ца молаш Іергйолаш яцар. Директора, керттерча инженера, аз, кхыболча новкъосташа къамаьл дича. кхы цу тайпара хІама дергдац ше оалар, амма шоллагІча дийнахьа юха а ше хиннача дІатІайодар. Кхы дийцача хІама а. ца хинна, новкъостий судо соцам бир, массаза балха дисциплина телхаярах, из балхара дІаяккха, аьнна. Цига вар со а. Сов чІоагІа елхаш ягІача пох а, цун цІагІарча дезалах а къахийтта, аз дехар дир балха тІа йита из, аьнна. Сайна могачогІа, цунна гІо дергда, аьнна, дош делар. Шийх коллектив тешаяьча соца эздел лаьцалга дарий а хац е хІара денна со шийна тІаводаш, ше зувш хилар дарий а хац, кхалсаг хувцаелар. Хьанна хов, оаха из дІаяьккхаяларе, цох фу хургдар.

Тахан доккхал де йиш йолаш да тхо ер шу доладелча денз цхьа моттиг нийсъеннаяц тха предприяте саг корта бохабу малар менна хьавена а, арахьара цар общественни дисциплина толхаярах тхога хоам баь а.

— Индивидуальни беседаш ярал совгІа, кхы малагІа методаш хержай оаш шоай балха?

— Методаш дукха я: заседанеш, пенгазеташ, пресса хоамаш дувцар, хІаьта а, аз хьалха белгал ма даккхара, эффективнегІа я къаьстта ю беседаш. Из а кхоачам болаш дац цу балха тІа. Оаха тхоай коллективе дикача лагІа тІа баьккха дІаоттабаьб культурно-массови болх. Цхьацца кагнрхой теркам тІаувзаш йола спортивни мероприятеш чакхйоах. Иштта ю сайренаш, вІашагІкхетараш.

— Шоай болх кхы эргабаккха лерхІий оаш?

— Хувца а, эргабаькха тоабе а йиш йоацаш цхьаккха болх бац. ХІанз оаха лерхІ хІара болхлочун дезал, цар цІагІара хьалаш, доттагІий бовза. Сона хетачогІа, наха мелара бахьанаш техкача, из дІадаккха аттагІа хургда. Цул совгІа, наьха хьашташ дикагІа дайзача, царна эшаш хуле, гІо де а таро хургБя тха. Оаха аьннача гІо дергдолаш ва тха директор Джамалханов Эла Хамидович.

Къамаьл чакхдоаллаш белгалдаккха деза, завода йоккха йоаца коллектив цхьа дезал санна оарцагІъяьннай цу гІулакха. Цар коллективера цІендаь дІадаьккхад корта бохабу малараш мелалга.

Л. ЧАПАНОВА.

ГРУЗЕ КЪАЬНАРА ПАМЯТНИКАШ ЮХАМЕТТАОТТАДЕШ

Архитекторий дунен халкъашта юкъерча союза президент хиннача, вовзаш волча испански зодче Рафаэль де ла Осас ше Грузе венача хана аьнна дош да: — «ДІаяха ха кердача вахарца ювзаенна хила еза, хІаьта иштта чІоагІа из ха лораеш, лоархІаш хІанз мара дайнадац сона».

Культура памятникаш а дІаяха ха а боча хилар шиі тайпа лоархІаш да Грузе, яхаш дувц, социологаша. Из иштта хилар бахьан да бокхий нах цига лоархІаш а безаш а хилар.

Грузински ССР Министрий Советерча памятникаш лорадеча а наха кхетам балара царех пайда эцача а Керттерча Іилман-производственни управлене начальника Цицишвили Иракле йоах: дІаяхача заман кІийлен тІа хьаю тахане.

Из лоархІаме учреждени я. Цо дувц дІаяхача заман памятникашца дувзаденна дерригa дешаш, юкъедоаладу Іилма, проектировани, цу хьакъехьара практически балхаш.

Вай мехка эггара хьалха Грузе вІашагІъеллай памятникаш довзаран уж тоадаран йола система. Республике ткъо эзарнел дукхагІа дІаяхача заман историн, архитектуран памятникаш да. ХІара шера уж 100 гаргга тоаду, царех цхьан тайпара пайда а эц.

— Управлене хозрасчетагеи самофинансированегеи яьнначул тІехьагІа тха бюджета шира памятникаш лораяра а, реставраци яра а, юхаметтаоттадара а дІадахийта 7 миллион сомага кхаччалца ахча тІакхийттад, —йоах Цицишвиле дІахо ше къамаьл деш, — оаха тхоаі болх экспериментаца болабир: шинна музее-заповеднике — Кутаисско-Гелатскереи, Мцхетскереи — бюджетни средташ хьа а ца эцаш, болхлошта дІалуш дола алаш, музеяша хьабева пайдана тІара а хургдолаш. Цул тІехьагІа из пайда хьалха хинначул шозза дукхагІа хилар.

Бакъда, ахча дукхеи кІезиги даларца къоасталуш бац цар мах. Цицишвиле хьакховдаду сога вІашкадилла каьхат. Сухумерча хьехархочо яйта 60 сома перевод я ер, ер цаІ мара йоацаш а яц. Цо язду, «Се декхарийла лоархІ аз памятникаш лорадечарна юкъе хила», яхаш. ДІаяхача заман памятникаш лорадеш 1000-нел совгІа шефашц ба республике, бІарччача заводий, институтий, школаі, коллективаш я царна юкъе. Объекташ юхаметтаоттаяра а, реставраци яра а шефаша новкъостал ду.

Иштта дуккхача маьха балхаш даьд Мцхетскерча районера Шиомгвимски монастыра реставраци еча № 18 йолча Тбилисски профтехучилище. Тбилисера Нарикала яха шира гІап юхаметтаоттаеш боахк пхийтта-ялхайтта шу дьанна кагий нах — хургбола гІишлонхой, Грузе къаьнара зодчества памятникаш юхаметтаоттадара хетаяь арахийца проспект, ЮНЕСКО дІаяхийтай. ХІанз Тбилисера профтехучилище дунен халкъашта юкъерча организаце член я.

ДІадахача шера Грузе столица керттерча архитектора Шота Кавлашвилинен цун коллегана Тбилисе охранни зона меттаоттаеш хиннача мастерске кулгалхочоа Георгий Баткашвиленен СССР-а Паччахьалкхен премеш елар города исторически юкъмоттиг юхаметтаоттаярах. 1.5000 шу долча къаьнарча города куц декораце хьисапе юхаметтаоттадаь Іийнадац, укхаза къона вахар да, массе бытовой хьалаш а долаш.

Архитекторашеи, гІишлонхошеи хІара шера города цхьацца йолча участкашта реставраци ю. ДІадахача итт шера тбилисцаша кердача стиле юхаметтаоттадаьд дукха гІирсаш. Масала, марионеткай театр XVIII бІаьшере хиннача цхьан особняке (цІагІа) да, караван-сарай хиннача историко-этнографически музей я, цхьана хана хьалъяьча гІишлоша «лочкъаяь лаьтта» хинна VI бІаьшерара Анчисхатски базилика хьайийллай. ХІанз дукха ха йоаццаш хьадийллар цхьан актера театр—ГуржегІа ткъаьи кхойтталагІа профессиональни театр: из да Грузе паччахьа хиннача II-ча Иракле ши бІаь шу хьалха шиі сесага хьалъяь хиннача сачнно яхача усадьбе. Кастта хьаелла лаьрхІа я концертни зал, Грузера Паччахьалкхен камерни оркестрои, органни музыка мастерашеи выступленеш а ергІолаш.

Грузе къаьнарча столицана Мцхета гаьца йоацаш лаккхача гу тІа латт VI бІаьшере хьалъяь, хозалга диллача йийца варгвоаца Джвари яха храм (элгац). ХІара дийнахьа укхаза дукха туристаш ух. Иштта: дешархой, студенташ, тайп-тайпара ханаш йола а профессеш а йола нах. Цхьан дийнахьа укхаза даьхкача тхона байра Тбилисерча университетера студенташ - математ и к а ш. Джвари яхача храмага хьежаш латтача оаха дийцар, дІаяха зама йиціолнйтачул докккхагІа во дац наха, яхаш.

М. МАМАЦАШВИЛИ. (АПН).

ЗАМАНЦА ГІА БОАХАШ

Туркаев Вахийта Хьасана ціи дика йовзаш я вай республике меттел, гаьнна арахьа а. Атта доаца, бехктокхаме декхар хьатІаийца, кІаьдвалар фуд ца ховш, карагІдаьнначох доаккхал, курал ца еш, ше мел даьр дицделча санна, кердакерда тохкамаш деш, дуккхача шерашка тхьайса иллар сомадоахаш, хиннадий ца хайнар гучадоахаш, уж озаш-дусташ хьавоарІа литературни критик, литературовед, филологически Іилмай доктор Туркаев Хьасан дуккхача шерашка.

Цун тохкама балхий лакха мах хоадабара тешал деш дар массехк шу хьалха из СССР-а йоазонхой Союза членалла дІаэцар а. Литература хьакъехьара шиі эггара хьалхара тохкама болх арабаьлча денз дерригa шиі сийрда вахар цу бехктокхамерча, сийлахьча гІулакха хетадаь шиі 50 шерага кхаьчав Хьасан. Сона санна массаболча вай йоазонхошта а Іилман болхлошта а дика вовз Вахийта Хьасан. Тхона хов цу хьинарерча сага никъ атта ца хиннилга, цо хьакхеллача критически а литературоведчески а балхашта раьза боацараш а нийсбенналга. Уж бахьан долаш къовсамаш а цхьацца халахетараш а нийсденналга.

Цу тайпарча хьалашка: собранешка, правлене заседанешка, литературни секцешка дукха моттигаш нийсьеннай «Тамаш я-кх укхо кхы дІахо критически болх язбой», аьнна, хетадолийташ. Со цецвоаккхаш, селлар сабаре, юхь тІара велакъажар дІа ца доалаш, шиі багара даьнна эзделаца доаца дош ца хозийташ, сатийна а шийх бІубенна а волаш чакхвийннав Хьасан. Цун сатохара а сабара а уйла яьчул тІехьагІа, со тийшар Хьасан ше хьалаьцача нохара конаш дІа ца хецарех а шиі нух харшара ца дувлийтарех а хиларах. Иштта из хиннавецаре, цунна карагІдаргдацар селлар дукха критически а литературоведчески а маьхера балхаш хьакхолла.

Цхьаь-цаІ доккха е зІамига литератураца дувзаденна хІама дац цун теркам тІа ца озаш, цунна кІоаргга довза а тахка а ца ловш. Эггара дукхагІа шиі теркам тІаозар а шиі дог лазар а нохчийн гІалгІайн литератураш дале а, цо массаза шиі сийрда бІарг кхоаб доккхача советски литературага, къаьстта лоалахарча вошал долча, республикай литератураш дегІадахкарга. Цунна хов, деррига ха а довза а ше декхарийла волга, цига а укхаза а йоазонхошта карагІдаьнна моллагІа дикадар а нийса доацар а довзийта ше декхарийла хилар. ХІаьта, мел дукха лоархІаме балхаш яздаьд цо нохчехи - гІалгІайхи болча эггара хьалхарча литературашта карагІдаьннараш, цар произведенешка хоаденна дикадараш тохкаш, уж вайна довзийташ.

Вайна ховш да, халкъий багахбувцам, къаьстта а ДаьгІестане дахача къамий бар, айхха вІаши бувзабенна хилар, уж вІаши пайда а эцаш, дегІадаьхкалга. Иштта вІаши гІоновкъостал а хулаш кагийча къамий литератураш тахан а дегІадоагІаш хилара тешал а деш, дукха балхаш хьакхеллад литератураш дегІадахкарга. Цунна хов, деррига ха а довза а ше декхарийла волга, цига а укхаза а йоазонхошта карагІдаьнна моллагІа дикадар а нийса доацар а довзийта ше декхарийла хилар. ХІаьта, мел дукха лоархІаме балхаш яздаьд цо нохчехи - гІалгІайхи болча эггара хьалхарча литературашта карагІдаьннараш, цар произведенешка хоаденна дикадараш тохкаш, уж вайна довзийташ.

Вайна ховш да, халкъий багахбувцам, къаьстта а ДаьгІестане дахача къамий бар, айхха вІаши бувзабенна хилар, уж вІаши пайда а эцаш, дегІадаьхкалга. Иштта вІаши гІоновкъостал а хулаш кагийча къамий литератураш тахан а дегІадоагІаш хилара тешал а деш, дукха балхаш хьакхеллад Вахийта Хьасана. Цудухьа, кхетадеш да Хьасана докторски диссертаце керттера болх а «Нохчийн гІалгІайн литературай исторически кхелаш», аьнна, хилар.

Форда чура алмазкІиг лехаш санна, дол-долчарна социалистически реализма ги гулдеш, из тохкаш, цун овлаш довзийташ, Іилманхочо дІаьххача шерашка яздаь балхаш да уж.

КІезига болх баьбац цо ціи хеза бола эрсий классикаш Горький, Серафимович , Ставский, Фадеев, кхы дуккхабараш вайна кІоаргагІа бовзийташ, нохчийн гІалгІайн литератураш дегІадахкара хьакъехьа уж уйла еш хилар, цар вайнаьха йоазонхошца хинна Іымарзо йовзийташ а.

Лакхе белгалдаьхараш доацаш, Вахийта Хьасана балхаш арадаьлар «20—40 шерашкара нохчий советски поэзи», «Нохчий дувцар», «Путь к зрелости», Мальсагов Увайса Абойца цхьана оттадаь «Нохчийн гІалгІайн йоазонхой», «Бадуев Саіид», Арсанукаев Шайхеца цхьана яздаь «Вежарэллий литературай дезале», «Исбаьхьлен бакъдарга бода никъ» яхача книжкаш тІа, кхыча къаьсттача статьяшца. Укхаза белгалдаккха деза, Туркаев Вахийта Хьасана балхаш СССР Іилмай Академе, Еревански университета арахийца книжкаш тІа, «Литературная газета» оагІонаш тІа, «Дон» яхача журнала тІа, кхы дуккханахьа арадийнна хилар а.

Дуккхача шерашка из болх беш хьавоарІа Нохч - ГІалгІай историеи, социологеи, филологеи Іилман - тохкама институте, цо хьех ЧИГУ студенташта, дуккхаза хиннав из вузашка экзамен дІаййеча комиссей председателалла, ткъаьх шу гаргга да Нохч - ГІалгІай йоазонхой Союзе цо «Литературни критика» секцена кулгалду. Из ва дуккхача шерашка «Орга» яхача альманаха редколлеге член. Хьинаре дакъа лоац цо йоазонхой Союза общественни балха. Каст-каста вІашагІкхетараш хул цун тайп-тайпарча балха коллективашца, студенташца, дешархошца.

Лоацца аьлча, Вахийта Хьасан массаза а наха юкъе а шийга кхайкача а ва. КІезига гІо - новкъостал диц цо язде болабеннача къоначарна а, цар говзал лакхъяра, из наха дІайовзийтара тІехьа. Къонача йоазонхошта хов шоаш цо массаза а нийсача новкъа боахаргболга.

Со теш, цо шиі керттера литературни критика а литературоведчески а балхаш дІахо яздергхиларах а, царца цо вай а эзараш болча литература дукхадеразий а дегаш гІоздоахаргхиларах. ЦІенача дег тІара лов тхона — цун новкъосташта — могаш-маьрша а волаш, цу тІехь Вахийта Хьасана аьттув хилар!

М.-С. ПЛИЕВ, йоазонхо.

ХАРЦЛЕР

Е ЯЬССА ЛАТТАЧА КВАРТИРЕХИ ЦАРНА ГОНАХЬА ЛЕЛАЕЧА КИЛОВЗАЛЕХИ

Грозненски горисполкома холле квартираша учет лелаяран дІа-хьа екъаран вола воккхагІвола инженер Иваницкий Владимир Григорьевич хьаварга хьежаш ши йоккха саг ягІар. Цар, юстаро латтача сох увза а ца луш, квартирашца лелаеча махинацех дувцар.

—Цкъа со суде яхача хана, цига адвоката Киреевай дош дийнар. Из-м тамаш йолаш хІама дар хьона. Цо шиі мараца юридически Іилмай докторца цкъа а шозза а хувцаш керда паспорташ а доахаш, тайп-тайпарча городашка массехк квартира яьккхай. Грозне а квартира хиннай цар...

Са, журналист хиларах тарра, цу шиі тайпарча хоамо теркам тІаэзар.

— Из дош малагІча суде дийцар хьааргдац Іа?

— Лакхехьарча...

Со, Иваницкий волча тІа ца а водаш, лакхе белгалъяьккхача официальни органе вахар.

— ХІаа, оаха из дош дийцар, — аьлар сога граждански гІулаккхашта йолча Лакхехьарча суда коллеге члена Кожанова Александра Петровнас.

Из дерригa лоацца дувцаш хилча иштта да.

Юридически Іилмай доктора профессора К. Федоровен цун хиннача студентка Л. Киреевайн (мари сесаги) Барнауле кхо комната дола квартира яр: Кастта Іилманхо Запорожски Паччахьалкхен университете балха вода. Цу городе а цунна дnotнаьнна комната дола квартира лу.

Цхьабакъда, мари-сесаги барнаульски квартира дІаяла лаьрхІа бацав. Закон Іеха мнштa дергда? Федоровс цу деша дукха уйла йинзар.

— Барнаульски прописка йола паспорт гаьнна дІалочкъа а дий Іилманхочо из дайнад аьле шоллагІа паспорт хьаец. — дувц НГІАССР МВД паспортни стола начальника милице полковника Лечиев Максим Хамидовича. Иштта царна шоллагІча квартира чу прописка ю. Цар тІаккха барнаульски квартира г. Грознерча ши комната йолчунца хувц. ХІанз, дайнад аьнна запорожски прописка тІайола паспорт къайла хьу Л. Киреевас. Грозне Киреевана керда паспорт хьа а деле, городе прописка ю. Укхаза Дьякова улицагІа 11, цо прописка ю Олимпийски проезде дниъ комната долча квартире шиі виІий берашца яхача нанна М. Д. Киреевайна.

Цхьабакъда, из шозза хувца, нийсагІа аьлча, Іаьдал Іехаде вІаштІехьдаланзар цар. Ленински района прокуратура цу хьакъехьа дош гІоттаднр, хІаьта Лакхехьарча судо М Д. Киреева Дьякова улицагІарча яьсса латтача квартирера араяккхарах йола решени йир, РСФСР Лакхехьарча суде из решени чІоагІйир.

Иштта социальни нийсхо меттаоттайир Грозне Олимпийски проездерча цхьан цІагІа яьсса лаьтта квартира йоагІачоа дІа а луш.

Аз цунах горисполкоме Иваницкега дийцар. Владимир Григорьевича хеза хиннадар из.

— Яьсса латтача квартирай проблема хІара шера ирагІа хулаш латт. — аьлар цо, — Царца чакхйоахача махинацеех а хезад тхона.

ДІахо дувц Иваницке. Горисполком городской жилой фонда инвентаризаци е хьежаяр. Цхьабакъда, дІайолаяь мероприятеш чакхъяха низ тоъанзар.

Царех цхьан мероприятех дувцаргда аз. ДІадахача шера аьхки «Грозненский рабочий» яха газет дешараш цецбаьннабар бахача нахага яьсса латтача квартирех 2-90-53 телефонагІа хоам белга дехаш горисполкома объявлени елча.

— Из са балхара телефона номер я, — йоах Иваницке.

— Каст-каста тохарий шуга телефон?

Владимир Григорьевича «яьсса латтача квартирий учета книжка» шорттига сона хьалдаьшка Іодиллар. Цу тІа фуд? Бахача наха чІоагІа раьза болаш тІаийцаяр из газетни объявлени. Масала, 17 июне денз 23 июне кхаччалца Грозне бахача наха телефонаца даьча хоамех яьсса латта 225 квартира гучаяьккхар. 24 июне денз 2 июле кхаччалца саг чу ца вахаш яьсса латтача 110 квартирах хоам бир. Духхьал шин бетта яьсса латта 415 квартира гучаяьккхар.

ТІаккха цар хьакъехьа фу ду горисполкомо? Из дерригa ма даора парте горкома дІахойт. Цкъа а шозза а... Города райисполкомашка а дІахойт. Масала Ленински райисполкома кулгалхошка дІахайт района территоре тІа граждански хоамех 201 квартира яьсса латталга. Хеталора уж хьалхара хьакъехьа хаьдда де дезараш чакхдоахаргда, аьнна.

— Районе 30 иск кийчъяьр, бакъда, 16 квартира мара хьаяккха маганзар, — йоах раьза воаццаш Иваницке. Цу тайпара «хьувкъам» чуийцар оаха города кхыча районашкара а.

Из кхетадеш да. Грозне санна йоккха промышленни центрера жилищни фондах мара исполнительни органий кара яц. Вож предприятейн ведомствайн доалахьа я. Цудухьа чуІеча фусама квадратни метраш совгІа хиларах. хІаьта иштта уж дІахьа екъара практикаха йола сведенеш моттигашкара Советашка яц. ХІаьта мала мичахьа, хьанца вах ца ховш хилча жилищни гІулакхе порялок оттае атта дац.

Хаттар дергда вай, йоагІа порядок а йоацаш воаштa хьалхашка латта масштабни декхар — хІара дезал 2000 шерага кхоачаш къаьстта квартирапа е индивидуальни цІенца Іалашбара программа кхоачаш юларгъя е яц вайга. Из чуІе фусамаш юха керда хьалъе еза дац. Хьалдеча цІеношкара квартираш лерттІа йоагІачара тайпара дІа-са екъа еза яхалга да. ХІаьта из болх тахан дІаболабе беза, жилищни проблема лерргаІа къоастаергйолаш.

Диц де йиш яц квартирни дош дуккхача хана чІоагІа ира латтаргдолга, хІана аьлча, из вай массанена а хІаранена къаьст-къаьста а доагІаш да. Цудухьа квартираш дІа-хьа екъачара социальни нийсхо телхаяра факташ вай чІоагІа новкъа а долаш тІаэц.

Из кхетадеш да. Грозне квартираша аргІагІа латт 23 эзар саг. Цахна юкъе геттара дукха ба 20 шера а кхы дукхагІа а аргІагІа латташ. ХІаьта уллув яьсса квартираш латт, тІаккха раьза ца хилча воалий.

КІезига яц цу тайпара квартираш Старопромысловски районе а. Моттигерча РОВД участкови инспекторий массехк рапорт доаладергда аз:

«... Со Допризывникий улицагІа ЖЭУ ГОЭЗ 2-а цІагІара №№ 3, 13, 63 квартирашка хьежача гучадаьлар, цар чу 1985 шера денз цхьаккха саг ца вахалга. № 3 йола квартира да воацаш я. ХІаьта № 13 йолча квартира — ГОМС болхлочоа Кравцова Аннайна хьаенна я, бакъда из цу чу яхац. № 63 — ГОЭЗ инженера Винокуров Виктора хьаеннай, из кхычахьа вах. Участкови инспектор Хазбулатов».

«...Со Сквозной переулкагІа 28, № 46 квартирага хьежача гучадаьлар, цу чу 1981 шера денз саг ца вахалга. ДУ-5 оттаяьча справках квартира А. Преснухина лоархІаш я. Участкови инспектор Галаев».

«...Аз шуга дІахойт Новаторий улицагІа 31, № 88 йола квартира цхьан шереи ах шереи яьсса латталга. ЦІа «Снабсбыт» объединене лоархІаш да. ВоккхагІвола участкови инспектор Гаймурзаев».

«...Каменщикий улицагІа 4, № 3 йолча квартире яьха гражданка А. Ковешникова 1986 шера Житомире дІаяхачул тІехьагІа, кхелхай. ХІанз цу квартире кхыбола нах бах. Участкови инспектор Абдулхаджиев».

Старопромысловски РОВД начальника подполковника В. Тишкова НГІАССР МВД язъяь докладной иштта яр: «1986 шера РОВД сотрудникаша 12 яьсса латта квартира гучаяьккхар, царех ворхІ РОВД сотрудникашта дІаеннай. 1987 шера яьсса латта 10 квартира гучаяьккхай, царех йиъ РОВД сотрудникашта дІаеннай. Цу хьакъехьа кхы дІахо болх беш да тхо».

Нийса дІааьлча цу социальни нийсхо меттаоттаяра пайданеча гІулакха моральни коффициент геттара лоха я. В. Тишковс язъяьча докладной тІа доаладаьча укх дешаша: «Старопромысловски районни Совета исполкомаца барт баьб милице болхлошта цар гучаяьха яьссача квартирех цхьа дакъа хьалургдолаш» этта хьал тоадара новкъостал дац.

Участкови инспекторашта льготаш хиларах дола правительственни документ да, хІаьта цунга хьежжа оаха тхоай сотрудникашта квартираш елар, — йоах бехка кІалхарвала гІертача Тишковс.

Белгалдаккха доа г І а, г. Грознерча Ленински, иштта кхыча РОВД болхлой цу хьисапе чуІеча фусамашца Іалашбаь хилар. ХІаьта цу органаша шоай сотрудникаша квартирашца Іалашбаьчул тІехьагІа милице болхлоша яьсса латта квартираш гучаяхарца лоаттабу къовсам дикка лаьгІбир.

О. ДЖУРГАЕВ.

Литва дикагІйола поселок

ЛИТОВСКИ ССР. Юкнайчяй яха поселок — КПСС XXV-ча съезда цІерагІча литовски совхоза центральни усадьба (сурта тІа). Юрта гІишлош яра проектировани еча Каунасски института архитектораша литовски Балтийски форда йистерча дикагІча традицегІа хІанзара поселок хьалъе лаьрхІар. ХІаьта поселок проектагІа лаьрххІача бесса хьаяр совхоза къахьегамхой, хьалхарча даькъе цун директора,— Социалистически Къахьегама Турпала Докшас Зигмаса новкъостал дир бахьан долаш. Укхаза Юкнайчяй яхача поселке генеральни подрядчикий субподрядчикий шоайла барт хилар. ДукхагІйола гІишлош боахамий способагІа хьаяьй. хІаьта территори цига керда баха хайшача совхоза болхлоша шоаш тоаьй.

СУРТА ТІА: КПСС XXV-ча съезда цІерагІча Литовски совхоза директор, Социалистически Къахьегама Турпал Докшас Зигмас.

Б. КАВАШКИНА сурташ. ТАСС фотохроника.

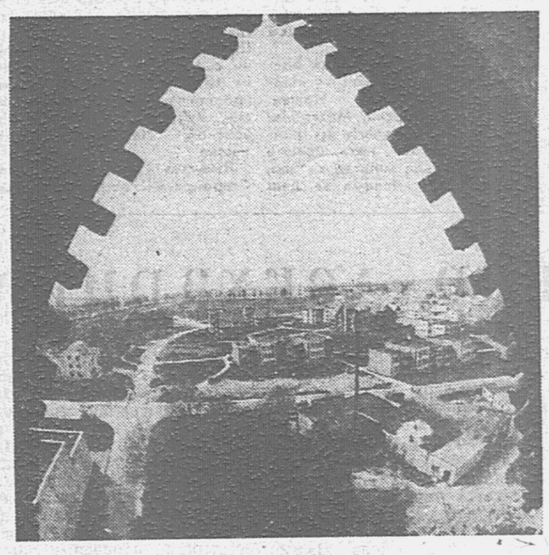

Денал гойта моттиг-Афганистан

Иштта ва Тимур

Экажкъонгий-Юртара № 1 йола юкъера школа чакхъяьккхачул тІехьагІа Назрановски № 14 йолча СПТУ деша вода Мержоев Тимур.

1983 шера май бетта Советски Эскаре гІулакх дехьех из. Юххьанца атта дацар тІема гІулакх Іомаде. Бакъда дика оамалаш йоахкаш, шийгара а новкъосташкара а доагІар хьадехаш, дисциплина йолаш, тІадилла гІулакх тешшаме чакхдоаккхаш хилар бахьан долаш лоаццача хана тІехдика салте хила ка яьлар Тимура.

Дукха ха ялалехьа Афганистане латтача советски эскара ограниченни контингенте дІавигар Мержоев.

Цига ше гІулакх деш мел волча хана воккхагІволча сержанта шийгара денал а маварра вола патриотни бІухоинтернационалисти ше хилар а хьагойтар.

БІун даькъа командира ше Мержоев Мухарбика Тимура характеристика луш белгалдаьккхар: «Взвода командира заместитель хиларах тарра шиі функциональни декхараш къаьггаи шиі ханнахьеи кхоачашдора, шийна карачарна масал а гойташ. Афгански халкъа гІо деча шиі интернациональни декхар кхоачашдеш, цо къонахчали, майрали, денали гойтар чоалхане операцеш чакхйоахаш».

Шийца хиннача новкъосташта, бІухошта хьалхашка сиі долаш чакхваьлар Тимур Эскаре гІулакх деча юкъа.

Визза вола Даймехка воІ, къамий вІаши долча доттагІала ше тешаме хилар хьагойтача воккхагІволча сержанта, Мержоевна 1985 шера 25 апреле СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагІа ЦІеча Седкъа орден елар.

Чакхдаьлар Эскаре гІулакх даь шераш. Ше волча Экажкъонгий-Юрта юха дІавера Тимур. «Экажевский» совхозе балха вахар.

Вьаьча юрта, района общественни вахаре хьиначе дакъа а лоацаш дІаволавелар. Мержоева дукха болх бу цу юртарча дешархошта тІемапатриотически кхетам балара даькъе. Каст-каста къамаьл хул цун района школай дешархошца, шиі эскарерча вахарах дувц, цар хаттарашта жоп лу.

ВЛКСМ областной комитетерча запасерча къонача бІухой совета член ва комсомолец Мержоев Тимур.

Х. ГИРЕЕВА.

КАГИРХОЙ НАКЪАБОАХАШ

Дика традици а хинна дІаэттад эскаре болха кагирхой торжественни хьале накъабоахалга.

Цу тайпара вІашагІкхетар хилар укх деношка Алхан-Калерча культура ЦІагІа. Призывникех, цар гаргарча нахах, тІема а къахьегама а ветеранех, бІухой-интернационалистех хьалйизза яр зрительни зал. Советски Эскаре болха кагий нах накъабахара хетаяь сайре хьайийллар юрта Совета председателла М. Тахаева.

— Хьамсара къона бІухой, — аьлар цо. — шо Эскара мугІарашка овтташ да. Атта дац шоана тІалатта декхараш, хІаьта а тхо шох тешаш да.

— Шо дІадахарах вай бувзам бохац, — аьлар цо. Оаха дехарагІа шун гІулакхех лаьца каьхаташ ух тхога эскара доакъошкара. Масала, цу тайпара каьхат денад тхога укх деношка вай юртахо Курманов Ваха волча Н-ски даькъера а.

Цу даькъа, командованес хоам бу тхога, Курманов шиі декхараш дизза кхоачашдеш, бІухочун говзал кІоаргга Іомаяь салте хиларах. Начальника яздечогІа, вай юртахочо служебни декхараш тІехдика кхоачашду.

Юртсовета председатель къамаьл даь ваьлча, къамаьлаш даьча тІема а къахьегама а ветеранаша А. Тарамова, А. Ялмаева, А. Куркина, бІухоша - интернационалисташа А. Баширова. У. Амаева, Ш. Ахмадова кагийча наха найдане хьехамаш дир Цар дийцар эскарерча вахарах.

— Вай цхьаболча кагийча наха, шоашка де аьннар де эхь хет. Эскаре салтечун маІача наьха а кхалнаьха а гІулакхаш кхоачашде деза. Къонах халонех къехкаш хила йиш яц, из массанахьа кхача везаш ва, — йоахар А. Баширова.

М. Имаева дийшар М. Сулаева яздаь «ВоІа баь хьехам» яха дувцари А. Яшина язъяь «Орел» яха стихотворени.

Ермоловски мехлесхоза парторганизаце секретара Исмаилова Аняс Іодийшар призывникашта дола наказ.

— Оаха дош лу, — аьлар берригача призывникий цІерагІа Мукрнев Валида — Даьхенна тешшаме къонгаш хила, из лорае, тхоашкара дІадехараш дизза кхоачашде. Оаш сатийна къахьега, тхо шо лорадеш латтаргда.

Сайре дІахойнхьар «Вайнах» яхача ансамбло. Массаза санна иллешца, ашарашца, халхарашца гулбеннарий самукъадаьккхар коллективо.

Я. ЦУЕВ.

ХІАНА «ДЕЛХ» ЗАВОДА ПЕНАШ

Назранах город хинна ткъо шу мара даьннадац. ХІаьта цун маькх еча завода 30 совгІа шу даьннад. Из-м дІатІахьежача цун «сибатах» а ховргда. Из «къона» йолча хана цул лакхагІа предприяти яцар укхаза. ХІанз цхьа шиі тайпара хобаеннай из. ІотеІай, лохьеннай, Іаьржъеннай. Деррига пенаш нйттІа, миско «делхаш» латт. Гаьннара дІатІахьежача цу чура уж хоза маькха булкаш араювл аьлча, атта саг тешаргвоацача хьале кхьачай из. ХІаьта а шиі ювоанал «дІахайтац» цо наьсархошта, низах йохаш яц. Хьалхарчул дикагІа Іалашбу нах башхача маькхаца (укх тІехьарча шерашка ценсах хьалха потребителешкара каст-каста иха рекламацеш), кІаьдача лавашашца; мерзача булкингашца, хьовлаца, кхыйолча кондитерски изделей продукцеца. Перестройка йолаеннача лоаццача юкъа дикка айбеннаб цун производственни низ. ХьалхагІа ден-бус 12 тонн мара маькх арахеца магацар цунна. Цудухьа потребителаша раьза бацар: тоъац яхаш. Тамаш а яц: йоккхача Наьсаре из цаІ мара маькх хьаеш моттиг яц. ХІанз 20 тонн маькха - булкаш, хІаьта 8 тонн кондитерски изделеш арайоал цу заводера хІара денна. Из дика да. Нах раьза ба. Дуккха тІехкхоачашъю завода коллективо продукци арахецара а из йохкара а планаш. Укх шера хьалхарча квартала шин бетта планагІа 895 тонн маькх е езача хьаяьр а ехкар а 1031 тонн я, хІаьта кондитерски изделеш цу юкъа: план — 235 тонн, арахийцараш — 306 тонн. Пайда бара плана 120 процент кхоачашъяьй. Производственни темпаш, тІехь - тІехьа айяле мара, лохлац. хІана аьлча КПСС XIX Ерригсоюзни партконференцега ах шерара план 5 ди хьалха кхоачаш а еш накъаяха лаьрхІад коллективо. Деррига техникo-экономически хьокхамий квартала план а тІехкхоачашъяьй цо.

Кхы а лакхагІа хургдар маькхъерий хьокхамаш, нагахьа санна, завода хІанзара хьал эргадоаккхаре. Лакхе белгалдаькхача тайпара, производства низ дегІахе а, цехашка готлуш латт, дІа-хьа хьовза моттиг йисаяц. Керда хьаена оборудовани а складе дІаоттаю, хьачуяккха моттиг а йоацаш. Из цхьа хало я.

ДІахо «делха» пенаш хьоадир вай. ХІана «делх» уж, хІана этті? Лаьттах шоаш Іочуухандаь, эттІ, аргда оаш. Нийса да. Из завод хьалъеча хана гІишлонхоша кІийле дикка чІоагІ а ца еш, лардаш йохкар — цхьа бахьан да. ШоллагІдола—бахьан тховнаш тІара Іо мел уха догІан а лай а хий доддаше а цу лардашта кІалъухалга да, хІана аьлча, из хий дІашершаргдолаш асфальт а йилла цхьаккха отмостка яьяц ларда гонахьа.

Дукха ха йоаццаш цІенхаштта кхерабеннабар цехашкара болхлой. Бийсанарча смене балха бахка лоархІабеш дукха а бацар. Фу дар царна сел кхерам тІабоссар? Тховнаш лаьца даьда аьшка-бетона гІайбаш меттахьадаьннадар, царна кІал латта бІоагІий оагІор а даьнна. КІеззига, ах балл хиллала а лаьтта оагаделча чукхета мегаш бар завода тхов. Директор Мошхоев Мухьмад сов фийла хиларах ца хулаш дисар из унзара зулам. Оарц а даькхха, ше оттаяьча проектагІа снхха чІоагІбайтар цо из тхов. ХІанз сомача аьшка швелерий бІоагІаш латт массайолча цехашка уж гІайбаш, тхов, лаьца. Иштта а ца тоъаш йола моттиг дІалаьцай цар. ХІаьта а лакхехьа хьалхьежа безац хІанз болхлой.

Тхов-м чІоагІбаьбар. ТІаккха пенаш? Пенаш айдаь латтача шоай тховнех Іо а дувлаш шорттига, бІарга Іаяха дукха шоаш хоа ца долийташ Іочуухаш латт, эттІа а эттІаш...

Иштта да районе эггара лоархІамегІйолча цу предприятегара хьал, цун сурт-сибат.

ХІанз хьожаргда вай цун чурча, хІаьта коа-картарча хьалага. Из кхы а нийчагІа да.

Канализаци яц заводе. Хьалха хиннар тоае, аьнна, вІашагІъяьккхача йисай. Иштта йисай хиппровод а. ДІа-хьа мел хьежача пенех хьаягІа хоттанза йола, сеттаяь турбаш, ког дІа мел баьккхача латт канализаци е, аьнна, яьхача сангарашкара хьалтийсача астара гувнаш. Из гІурт баьраш ба № 661 йолча СПМК-ра гІишлонхой. ДІадахача шера ДІабахача, денз юхабаьхкабац. Бахка дагаболаш а бац.

— ВІалла шоаш ухказа ца хилча санна да цар хьадеш дола къамаьл, — йоах Машхоева. — Боахама хьисапе оаха оахош хьаде а йиш йоацаш, е цар хьа а ца деш, латтийсад монтажни балхаш. Со ца водаш, со ца кхайкаш моттиг йисаяц...

Иштта дІадоладаьчча дитад ремонтни балхаш РАПО МПМК-ас а. Шоашта моггача тайпара аьхка, йоахае, кирпишкаш, маркхалаш дІахьа кхийса кегар а баь дІаболх уж цигара. Цар йитача гІишлон материалий нувхий гувнаш латт завода коа, дІа-хьа вала моттиг йоацаш.

— 150 машин етта араяьхай оаха уж укх коара, — аьлар завода директора. — Бокъонца ков цІенде кхы а дукха транспорт, къахьегам эш. Яьча договорагІ-м уж шоаш бар из болх бе безараш.

— Хьалха шуца уж ремонтни балхаш де аьнна договор яь кулгалхой хІанз укхаза боацаш ба, йоах тхога МПМК кердача кулгалхоша. — Дувц директора, — Тхона хац цар фу леладаьд. Цу тІа, шун объект укх шерарча тха плана тІа а яц.

— Шуга ахча доацандаь юхагІертий-хьох уж?

— Шортта да. — Ремонтни балхашта тхона хьахийца 416 эзар сомах цар хьадаь балхаш 135 сома маьха мара дац.

Районерча тайп-тайпарча органаша а организацеша а дІа-хьа а тетташ цхьаннахьара дала оарц доацаш йисай завод. Ремонтни балхаш сацар бахьан долаш юкъагІдисад болхлой соц культбыт тоаяра гІулакхаш а. Цхьаккха вентиляци, столови, душ, бани, кхыйола болхлошта чІоагІа эшаш йола бытовой объекташ.

Тхо хьежаш хургда: Наьсарен РАПО кулгалхоша из гІулакх цхьалха мишта доаккх а, хІаьта шоай совхозий болхлошта маькх еш йолча завода цар фу гІо-новкъостал ду а.

М. КАРАЕВ.

Саги Іалами

Вай юкъара цІа

ІАЛАМ ЛОРАДАРА ОБЩЕСТВА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий! Іаламца а ше санна болча нахаца а барти машари болаш вахалга хІара сага эггара бочагІйола уйла я. Тахан цу уйлана кхерам тІабоссабаьб хила тарлуча атомни тІемой экологически хувцамашен. Іаламмен культурнин маьхаленаш хІалакьяра тІа-тІа а дукхагІа раьза бац нах. ХьатІакхаьчай хаьдда гІулакхаш чакхдаха деза ха.

Дукха ха йоаццаш тІаийцача «Мехкара Іалам лорадара гІулакх овлангара денз эргадаккхар» яхача КПСС ЦК-н, СССР Министрий Советен соцамо белгалдоах гонахьара хьал унахцІенонга дерзадара, из бІех ца дайтара, Іалама ганзаш лораяра де дезараш. ЛерхІаш мел дар чакхдаккхар вай экологически культура боарамах, Іалам лорадара гІулакхо дІадехараш нийса кхоачащдарах,' цу баяха хІар саго хьннаре дакъа лоцарах — вайх хІаранех тийша да.

Іалам лорадара йолча республикански обществе кІезига гІулакх даьдац цу даькъе, дукха маьхара инициативаш кхайкаяьй. Веденскин Шалинскин районий общественносто кхайкаяь инициатива зІамига хиш лорадаран уж цІендаран тІаерзаяь я. Кховзткъа километр дІоахал дола берда йистошка лостам баьб цар.

Халкъа депутатий Сержень-Юрта Совета исполкома а цун массазарча депутатски комиссе а инициативагІа шоай юрт, Хулхулау яха хий, хьасташ, гІувнаш, артезиански скважинаш тоаяра, цІенъяра, царна йисте гаьнаш зизаш догІара месячник кхайкаяьй. Из тайпара моттиг нийсъеннай Урус-Мартановски района ГІойтІарча юрта Совете а, Советски, Шалински, Урус-Мартановски районашкарча парте, тІема, къахьегама ветеранаша итташ-итташ хьасташ тоадаьд, хоздаьд.

Вайна гонахьара Іалам а цунца цхьана Даьхе а чІоагІа езара белгало а хинна дІаэттад Надтеречни районе культурен салаІарен парк дІаегІача Азамов Висита Мальсаговича, цун юртахой, дешархой гІулакх.

Общественноста новкъосталца гуча а йькхай, Іалама памятникаш да, аьнна, дІа а кхайкаяьй 80 объект. Іалам лорадара тІехьа шоай дош аьннад Іалама доттагІий клубаша, студенташа, общественни организацеша.

ХьатІакхаьчай бІаьсти — Іалам сомадоала а цунна хаьдда гІулакхаш де деза а ха.

Республикански совето хьаллаьцай «Баьццара талгІи» яха экологически акцин чакхъяккхара тІехьа йола машар лорабара йолча. Советски комитета чуйоагІача «Экологин дунен» яхача Ассоциаце, Кагирхой Ерригсоюзни Ленински Коммунистически союза, Іалам лорадара йолча МГУ кагирхой Совета, Іаламе тохкамаш дара йолча Московски общества предложени. Из дІайолаеннай апрель бутт бекъалуш, чакхъяла еза 5 июне, гонахьара Іалам лорадара Дерригдунен ди долча хана.

Законаш лорадара йолча общества Къахьегама ЦІеча Байракха Ерригросийски республикански совето тІехьех эзараш-эзараш бола ший членаш, хІаьта иштта республике баха берригa нах «Баьццарча талгІен» хьннаре доакъошхой хила, цу беркатеча гІулакхе доккха дакъа лаца. Цу юкъа республика юрташкеи городашкеи, долхача хиштеи Іамаштеи юхе гаьнаш дІайоагІа, хьасташта юхе лостам бе, маьхера Іалама объекташ гучаяха, уж лораяра эшар де зене йола хІамаш аратувсача электрофильтраши кхыйола газаш а дом а хьалувца хІамаши оттае.

Лира къовсам лоаттабе цІенъяь йоаца промышленно-бытовой нувхаш додача хишца а Іаламца а дІаэярца.

Хьинаре къахьега вай республикера хиши Іамарчи унахцІена дерзадара, уж чкъаьрий леладе мегаргдолаш хилийтара.

«Баьццара талгІи» яхача экологически акцена юкъе дакъа мел лаьцар дунен тІа дерригa садоаллаш мел дар лорадара тІехьа лоаттабеча къовсама бІухо шийх лархІа йиш йолаш хургва. Из дарца доаггІаш дола дакъа юкъехьоргда цо Іалам лорадара а из унахцІена дерзадара а гІулакха.

ГРОЗНЫЙ. С. М. Кирова цІерагІча культуран салаІарен паркерча «Дийнача уголоке» даьхад я сурташ тха фотокорреспондента И. Плнева.

СОВГІАТ

Дукха ха йоаццаш Іалам лорадара йолча общества Нохч - ГІалгІай республикански советен НГІАССР агропромышленни комитета болхлой профсоюза обкомеи президиумаша 1987 шера Іалам лорадара тІаерзаяьча социалистически яхьа итогаш йир. Цига белгалдеккхар, общества юхьханцара организацеш, райсоветаш хьнарегІа болх бе яьннагга, экологически знанешта, пропаганда яр тоаденнагга. Соахка общества мугІарашта юкъевенав 20 эзар саг. Барайтта керда юхьханцара организаци хьаьй. ХІамз обществе 230 эзар саг ва. Царех дІатоха веза 143 эзар соагІа дешархо а.

Ер ба хьабаь болх: дІаегІай 18 эзар га, 28 гектар хьу цІенъяьй, 50 хьаст тоабаьб, «Знание» яхача общества лекторашца цхьана 4 эзар гаргга лекцеш йийшай, эзар саг чуоагІа Іалам лорадерий пхи клуб вІашагІъеллай. Организацеша дакъалаьцад ресурсаш, органически минеральнии удобренеш лелаяра, уж дІаэхьа кхахьара, царех пайда эцара тІаерзаяьча Ерригросийски рейдашка, «Биощит» яхача походе, Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дизара сийна хиннача юхьханцарча организацей хьажаре.

Цу рейдашта юкъе ца йоагІаш йисай пхи район — Надтеречни, Сунженски, Ножай-Юртовски, Наурски, Малгобекски. Цигара хьадоагІа цу районашка бахача наха шоашта гонахьара хьал миштад ца хар, тайп-тайпара Іалама зе деш дола гІулакхаш леладар. Масала, Надтеречни районе дукха моттигаш я удобренеши, дохьажахимикаташ во лелаяь, хІаьта Ножай - Юртовскин Назрановскин районашка харцахьа эксплуатаци ярах дукха даьгІенаш толхаяь, пайда ца эцаш аххийта, хьунаш тийда, долха хиш, Іамарч, хьасташ бІехдаь.

Цхьайолча райсоветаша кхоачашъяьц керда нах обществе хьаэцара планаш. Царех я Шалинскин Заводскойн районни организацеш. Из болх дика латт Старопромысловски, Грозненски, Ленински, Веденски, Урус-Мартановски, Шелковской, Назрановски районашка.

Къаьстта дика къахьийгад Старопромысловски района Іалам дезараша. ДІадахача шера дукха пайдане йола мероприятеш чакхъяьхай цар. ДикагІча оагІорахьа хувцамаш хиннад городе, промышленни предприятешка, материалаша кхом беча, шоллагІча ресурсех пайда эцача. Цудухьа цу района цхьоалагІча группе социалистически яхье хьалхара моттиг хьожаяьй. Цунна еннай карара кара тела ЦІе байракхи ахчан премии. Шоллагіа моттиг, 2 степена диплома ахчан преми а еннай Грозненски района, кхоалагІа моттиг шаьлахошка кхаьчай.

Шоллагіча группе хьалха ба веданхой, царна тІехьа урус-мартанхой, кхоалагІа — шелковчанаш. Царна а деннад дипломаши ахчан премеши.

М. КАРТОЕВ.

ХІаравар декхарийла ва...

Тамашийна, шоаш санна кхы йоаца цхьайола Іалама моттигаш бІехъяро а хІалакьяро а тохаялийтай дунен общественность. Гонахьара хьал унахцІена дерзадара, Іалама ганзех дикагІа пайда эцара теркам тІабахийтаб адамлено. Дуккхача Іилманхоша кІезига дийцадац экологически проблема къоастаяр атомни е термоядерни тІом ца хилийтар санна боккха лоархІам болаш гІулакх хиларах. ХІана аьлча цо лаьттан тІарча наьха фу хоададе тарлундаь.

ЦаІ да шеко йоацаш: Іилман уйла оарцагІъяккхаро, наьха экологически культура айъяларо цхьайолча регионех кхийтта лазар соцадаь ца Іеш, аьттув лургба уж хьалха шоаш хиннарел а хозагІен беркатегІен хилийта, цар куц тоаде. Из дара дукхача паччахьалкхенаша, цу юкъе Советски Союз а йолаш; е низ а, е рузкъа а кходац. Кхоачам ба ер масал: укх пятилетке вай мехко Іалама яь човнаш ерзаяра 14 миллиард сом дІахьожадаьд.

Гонахьара Іалам лорадара дерригa чулоацаш йола стратеги кийчъяьй КПСС XXVII съездо. Цо яхар кІоарг а деш, укх шера СССР Министрий Совето «Хин ресурсех пайда эцалга тоадара хьалхарча даькъе де дезарех», «Мехкара Іалам лорадара гІулакх овлангара денз эргадаккхар» яха ши соцам тІаийцаб. Цар партийни, паччахьалкхен, боахама органашта, объединенештен предприятештен, общественни организацештен къахьегама коллективаштеи хьалхашка тІагІертта а лерагІа а Іалама ганзаш лораяреи уж ебаярен, гонахьара хьал тоадара декхар оттадаьд. Экологически кхерамзле чІоагІъелга адамлен эгга-ра бочагІа а бехктокхамегІа а дола гІулакх хила деза.

Іалам лорадара дешашта дукхагІа теркам тІаухийт хІанз вай республике. ХІара шера кІезиглуш доагІа фецеи хицеи зене йола хІамаш дІайелга, долха хиши Іамарчи цІенагІа хул, дукккхагІа дІайогІ гаьнаш, кІотаргаш, хьун оасаш, паркаши скверaши, хьаю салаІара зонаш. Бакъда, дикалгахьа дола хувцамаш хоалуш дале а, Іаламе зе делга соца а даьд, гІулакх меттадоагІаш а латт, ала, хьалха да, е ала йиш а яц.

ХІанз а яхаш я вай республике цхьаболча кулгалхой ширъяьнна уйла: эггара хьалха производство, продукци, вал, тІаккха саг, цун хьашташ унахцІенон. Кхыча дешашца аьлча, тІехьарча партийни съезда, КПСС ЦК Пленумий решенешца цхьаккха дича а вІашкадоагІаш доацар. Каст-каста нийслу мехкдаьтта, газ а кхыйола а промышленни предприятеш зене йола хІамаш дІакъоастаю гІирсаш доацаше а, болх бе йолайолийташ, царна реконструкцеш еш, цар низ алсамбоахаш. Из ховш да республикана партийни-советски органашта. Цхьабакъда, хувцалуш хІама дац. Масала, Іалам лорадара йолча ерригача организацеша духьале енше а, Грозне болх бе йолаяннай Г-43-107 яха мехкдаьтта чакхдоаха установка. Цунца цхьана болх бе йолаяла еза Іалам лорадара объекташ — электрофильтраш, гидроочистка, зене йола хІамаш хьалувца гІирсаш, кхыяраш — хІанз а йоацаш я. Цох хьахиннар — феца дІаув установка аракхувса шера 800 — 900 килограмма гаДахоача саьнгала а, углеводорода а химически соединенеш. Хатта лов: кхы мел зе дергда города а наьха унахцІенонна а цу объекто?

Тоъал дукха хаттаран оттадаьд вайна хьалхашка Гудермесе хьалъе йолаььча биохимически заводо. Цун цІено ю гІирсаш Шолжа йисте да. Гаьна яц укхазара нах баха моттигаш а. ХІаьта заводо, Іалам лорадара де дезараш ханнахьа ца дой, дийнахьн буси. 40 эзар кубически метр бІеха хиш аракхувсаргда. Уж Шолжа чу, тІаккха Тийрка чу, юххера а Каспе форда чу кхоачаргда. Доккха хьаькъал эшац из чкъаьрашта, кхыйолча хи чу а хи тІа а яхача а лелача а дийнача хІамашта мел зене хургда кхетаде. ХІанзарчоа Іалам лорадара йола объекташ шорттагІа дегІайоагІа заводал шийл.

ШоллагІйола лоамашкарча Іалама доккха зе де тарлу объект — Кавказски дукъал тІехбоала машинникъ. ЦІи хезача Іилманхоша, культура болхлоша цкъа мо дукхаза яздаьд. дийнад цох лаьца. ТІаргама йистерча моттигашка хІанзле а тоъал духха зенаш даьд гІишлонхоша. Хьалха отталь проект телхаеш хІамаш даьд. Масала, Эсса хьалха ше доагІаш хиннначара ши километр гаргга дІахо даькхад, цун берда йисте хинна наркий петараш йохаььй, дийхка хьу тийдай. Цул совгІа, боькъо йоацача моттигашкара жагІа баккха болабаьб.

Из даро духха зенаш даьд исторически объекташта. ХьагучогІа, наькъа хьалхара вариант ца хийцача даргдаи гІулакх. Масала, эшаш бац аьнна хет Эсса аьрда оагІорахьа ТІаргамара Оалкама билла лаьрхІа тІоникъ а Маьлха босе хьалъе лаьрхІа поселок а. Из ца дарах хувцадала хІама дац. ХІаьта лоаман ландшафт ца талхаш юсаргья. хІалак хургьяц дукхха тайпа баьцовгІаш, кІотаргаш, гаьнаш, исторически памятникаш.

ХІанз баккха болабаь Іарамхе чІоже гІолла Оалкама бода нккъ кхоачам ба аьнна хет. Цига гІолла йилла мегаргья Ерригсоюзни туристски маршрут а, хьалде мегаргда салаІара цІеноши климотологически курортн. Белгалдаккха деза, курорт хьалха укхаза йолаш хиннагга, бакъда. «Главтюменьнефта» кулгалхой бехкагІа йохаяьй из.

ХІанзарчоа, ираза, машиннаькъа баккхара балхаш совцадаьд. Укхаза шоай дош аьннад гуржий Іилманхоша, мехка тайп-тайпарча творчески союзий викалаша, Іалам лорадара йолча организацеша, бахача наха.

А. П. Чехова аьннад: «Іалам — элгаг дац, пхьоале я. ХІаьта саг цу чура болхло ва». Дицде йиш эш уж хьаькъалера дешаш.

Г. САМАРСКИЙ,
ВООП республикански совета президиума председателя заместитель.

САЛОІАЧА ДЕНОШКА

ШОАТТА. 14 МАЙ.

В. И. Ленина цІерагІа майда. 19.00. «Оргтехника» объединене ДК художественни самодеятельноста концерт.

С. М. Кирова цІерагІа культуран салаІарен парк. 6.00. «УнахцІено». 9.00. Аттракционаша болх бу, зооуголок, зооаттракцион, белама цІа. 10.00. «С песней по жизни» яха радиоконцерт. 12.30. «КІай ладья» яха шахматни клуб. 14.00. Октябрьски района пионерий ЦІен художественни самодеятельноста концерт. 17.00. Нохч - ГІалгІай Госфилармоне симфонически оркестра концерт.

Филармоне зал. Берий халкъа филармони. 15.00. Берий халкъа филармоне концертни сезон торжественни чакхйоал. Берий музыкальни школа концерт.

В. И. Ленина цІерагІа ДК. 8.00. ХІамаш яхара а тегара а курсаш. 8.30. Аьхингах машенашца хІамаш ю курсаш. 8.40. Гитаристий берий кружок. 9.00. Массовикий - затейникий кружок. 11.00. Теникий театр. 16.00. Халкъа драматически театр. 18.00. Балетни студи. 19.30. «ВІашагІкхетар» яха видеодискотека. 20.00. «Боадонна духьал» яха кинолекторий.

«Красный молот» завода ДК. 11.00. Іарбий мотт Іомабу. 15.00. Бальни халхарий берий кружоко хьех. 15.00. Бешамаш лелаерий «Вай беш» яха клуб. 17.00. Английски мотт Іомабара кружок. 17.30. «Уж наькъаш вай дийцдалийта йиш яц» яха кинохьоккхар. 18.30. Кагирхой салаІара сайре.

Пролетбата цІерагІа ДК. 14.00. «Теремок» киноклуб. 18.00. Конституци — вай керттера закон да яха лекторий. 19.30. «Дикача дагаш вІашагІкхетар» яха сайре. «30 шерал тІехбаьннаранта йола» сайре.

«Оргтехника» объединене ДК. 20.00. Кагирхой салаІара сайре.

М. Горьке цІерагІа клуб. 18.00. «КІай ладья» яха шахматни клуб.

КИМ цІерагІара клуб. «ФотогІулакх» яха клуб. 16.00. «Денале гІулакх де» яха тематически кинохьоккхар.

В. Маяковске цІерагІа клуб. 17.00. «КІай ладья» яха шахматни клуб. 19.30. Кагирхой салаІара сайре.

С. Орджоникидзе цІерагІа стаднон. Футболах ловзара Нохч-ГІалгІайчен чемпионат. 17.00. «Дружба» — «Машиностроитель».

Гороно СДЮСШОР стаднон. Футболах ловзара Нохч-ГІалгІайчен чемпионат. 15.00. «Даймохк» — «Локомотив».

С. Орджоникидзе цІерагІа стадион. 10.00. Ейгача атлетика хьалхара республикански ловзараш. 14.00. ВЛКСМ ЦК «Къьрдига бургацах» ловзара футболах ловзараш хьалхара моттиг яккхара йола Заводской района яхьаш.

КІИРАНДИ.

В. И. Ленина цІерагІа майда. 19.00. Просвещене болхлой цІен художественни самодеятельноста концерт.

С. М. Кирова цІерагІа культуран салаІарен парк. 6.00. «УнахцІено». 9.00. Аттракционаша болх бу, зооатракцион, белама цІа. 11.00. «Советски эстрада ашараш». Радиоконцерт. 12.00. Асфальта тІа сурт дилларах йола берий конкурс. Бераша «машар» яха сурт дулл. 12.30. «КІай ладья» яха шахматни клуб. 15.00. Духовой оркестра концерт. 15.00. Хоровой илле цІей. 16.00. Игротека.

Филармоне зал. Берий халкъа филармони. 15.00. Берий халкъа филармоне концертни сезон торжественни чакхъялар. Берий музыкальни школа концерт.

В. И. Ленина 8.00. ХІамаш яхарен тегареи курсаш. 8.30. «Росинка» яха халхара ансамбль. 8.40. Аьхингах машенашца хІамаш ю курсаш. 9.00. Балетни студи. 10.00. «Велакъажар» яха халкъа халхара ансамбль. зазха

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ РЕСПУБЛИКАНСКИ МУЗЫКАЛЬНИ УЧИЛИЩА 1988—1989 ДЕШАРА ШЕРА ДЕШАРХОЙ ДІАЭЦ УКХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕХ:

Фортепиано:

Мерз бола инструменташ — чІондарг, альт, виолончель, контрабас.

Духовь инструменташ — тромбон труба, валторна, кларнет, гобой, флейта, труба, халкъа ударни инструменташ.

Халкъа инструменташ — баян, аккордеон, домбра, балалайка, дахчан-пандар, Іадхьокха-пандар, каьхата-пандар.

Хорови дирижировани:

Пени:

Музыка теори:

Дешара ха — 4 шу.

Училище берий музыкальни школашта, юкъара-образовательни школашта лаьрхІа хьехархой, музыканташ-исполнителаш, вокально-хоровой ансамблий, оркестрий артисташ, музыкальни самодеятельноста кулгалхой кийчбу.

Музыкальни училище дІаэц 14 шерагара 30 шерага кхаччалца ха яьнна (вокальни отделене оттараш 18 шу даьнна хила беза) бархІ класс яькхха бола, толаме деша оттара экзаменаш дІаенна нах. Укх специальностех: хорови дирижировани, фортепиано, мерз бола а халкъа а инструментий. музыка теоре Іомае деша оттараш музыкальни школа яькхха хила беза.

ДІаоттара экзаменаш 6 июле денз 20 июле кхаччалца хургъя:

а) специальностех;

б) сольфеджио а, музыкальни грамотах;

в) эрсий метта (диктант), эрсий меттен литератураи (багахдувцаш) — бархІ класс яькхарий базе;

г) эрсий меттехи литератураи (сочинени), СССР истори (багахдувцаш) — юкъерча школа яькхарий базе;

ДІаэцарах йола заявлени директора цІерагІа цаІйолча формагІа язъяь, 5 июле кхаччалехьа дІаяла еза.

Заявленеца хила деза: йизза йоаца юкъера школа чакхъяккхарах дола тешал е юкъера дешар дийшавалара дола аттестат (подлинник) могаш хиларах йола медицински справка (086-У форма), къахьегама книжка тІара выписка, диъ сурт.

ДІаоттара экзамений ерригача предметех йола консультацеш 25 июне денз 30 июне кхачалца хургъя.

Деша овттачар ваь хиларах дола тешал, е паспорт, военни билет (эскаре гІулакх даь баьнна цІабаьхкарашха), е приписной свидетельство (эскаре гІулакх де баха безачарга).

Училище дІа а нйца толаме дешарачарна стипенди лу:

Шоаш ца кхетар хатта укх адресагІа: г. Грозный В. Терешковой ул. 2. Телефонаш: 3-36-67; 3-58-93.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14 МАЙ

ШОАТТА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.30 — Халкъа инструментий оазаш.
9.00 — «ХІана, сендухьа».
9.30 — «Петр Иванович Ступка». «Уж хьалхара бар» яхача циклацара документальни фильм.
9.50 — «Аз илли доаккхаргда шоана». Къонача самодеятельни авторех.
11.00 — «Просека». Документальни фильма премьера.
11.30 — «Къаьнарча городера йоацца вІашагІкхетараш». «Хьан улицагІа да цІей» яхача циклацара. г. Гродно бахархой салаІарах.
12.15 — «Массанена а хІаранена а». Кооперативаш: керда этап.
12.45 — ДІалохх арфа кварта-та.
13.05 — «Социализма мехкашка». Тележурнал.
13.35 — Фильм-концерт. Клоуна Л. Енгибарова кхолламах.
14.30, 23.50 — Кердадараш.
14.40 — Документальни фильм.
15.45 — «Гушдар — теша хала дар».
16.55 — «Танго, танго, танго». Фильм-концерта премьера.
17.25 — Документальни фильм.
17.45 — Дунен халкъашта юкъерча вахара редакце хьагойт: Фокусе — проблема. Азиатски кхерамзле. «УнахцІенон мах». США унахцІено лораярах.
18.45 — «Джек Восьмеркин — «Американец». 1—2-гІа сереш. Перерыве (19.50) — Кердадараш.
21.00 — Ха.
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — Шоатден «Спортлото» тираж.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «ГІулакх ду Советски Союзаг».
11.00 — «Іуйрийнара почта». Музыкальни передача.
11.30 — XIX Ерригсоюзни партийни конференцена накъадолхаш. Перестройкеи культурем. 2-гІа передача.
12.30 — «Ашарий киоск».
13.00 — «Юртара сахьат».
14.00 — «УнахцІено».
14.45 — Мультфильм.
14.55 — Хьажархой дехарца. «Лаьттара вахар». Іилма-довзийтара фильм. 11-гІа фильм.
15.50 — «Из шоана дулургда».
16.35 — Фаьлг болча хьоашалгІа. «Буратиноца хинна хІамаш». Художественни фильм. 2-гІа сери.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.40 — Телефильм: тахани кхоанеи.
19.50 — «Джек Восьмеркин — «Американец». Художественни фильма премьера. 3-гІа сери.
21.00 — Ха.
21.40 — Футбольни обозрени.
22.10 — «Эстрадни программа».
22.55 — Дунен велогонка. Польшера передача.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дІаоттаІ».
8.15 — «Вай беш».
8.50 — Янки Купала поэзи.
9.40 — «Анайист» яха альманах.
10.25 — Портреташ. А. И. Герцен.
11.10 — «Са жІалена совгІат ле». Документальни фильм.
11.20 — «Хьехархочун урокахъ...». В. Ф. Шаталова урокаш. 1-гІа передача.
11.50 — «Дунен гонахьа». Дунен халкъашта юкъерча музейн ден хеталь киноальманах.
12.55 — «Дикача наьха вахар». Астрономаш Д. М. Перевощиков, А. А. Михайлов, А. Б. Северный.
13.55 — «Паччахьалкхен доазув». Художественни фильм. Фильм 6-гІа — «Котало йькхачул тІехьагІа». 1—2-гІа сереш.
16.10 — «Музыка эфире».
18.10 — «Даьхен хьамсара цІерашь» яхача циклацара документальни фильма премьера — «Канал Грибоедова, дом, 9». М. М. Зощенко вахарахи кхолламахи.
18.30 — Мультфильмаш: «Вася Куролесовца хинна хІамаш». «Къоал дар...».
19.15 — «Березка» яхача паччахьалкхен академически хореографически ансамбла концерт.
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш! «Эрсий потешкаш».
20.15 — Гандбол. Европейски чемпионий кубок. Маіанах. Финал. ЦСКА — Тусем (ФРГ).
20.50 — Ешаш я нерехтски муІалгаш.
21.00 — Ха.
21.40 — «Непобедимый». Художественни фильм.
22.30 — Кердадараш.

16 МАЙ,

ОРШОТ

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.35 — Футбольни обозрени.
9.05 — «Эшаварр», 1-гІа сери. «Ванъдар вохаш».
10.35 — Таджикски ССР профтехобразоване культура ЦІен «Лал» яхача ансамбла концерт.
11.00, 13.30, 17.20 — Кердадараш.
15.45 — «Заманхочун сурт-сибат», Документальни фильмай премьера: «Юрта вахаш ва йоазонхо...», «Дерригне бехтонхаме хила безам ба».
16.35 — «Сакъердаме старташ».
17.25 — «Объектив».
18.00 — Мультфильмай премьера: «Шубка для тучи», «Ромкен, Фомкен, Артозн».
18.15 — Сибарегіен лаьтта. «Шорттигга: Ямал».
18.45, 22.45 — «Тахан дунен тІа».
18.55 — «Революци дІахойдаш я». «Процесс». Документальни фильма премьера. 1—2-гІа сереш.
Перерыве (19.55) — Кердадараш.
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Брошь». Телевизионни спектакла премьера.
22.55 — Илли доалл Грузински ССР халкъа артиста Паата Бурчуладзес.

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.
8.15 — Іилма - довзийтара фильм.
8.35, 9.35 — Истори. 8-гІа класс.
9.05 — Итальянски мотт.
10.05 — СПТУ дешархошта. Информатикаи вычислительни техникаи лардаш.
10.35, 11.25 — Астрономи. 10-гІа класс.
11.05 — Іилма-довзийтара фильм.
11.55 — «Непобедимый». Художественни фильм.
13:05 — «Гаьнардари — уллуврдари». Телевизионни документальни фильмаш: «Буряте ганз», «Бозбуанчал доалла тей», «Хесир».
13.55, 23.20 — Кердадараш.
14.00 — «Художника сесага сурт-сибат». Субтитрашца художественни фильм.
17.00 — Кердадараш (нохчий меттала).
17.10 — Кинопрограмма.
18.10 — «Саг ший къахьегамца сий долаш ва». НГІАССР заслуженни механизаторах А. Угурчиевх йола телеочерч (гІалгІай меттала).
18.25 — «Сатувсалга хилар». (10-ча марта хиннар кердадоаннх).
19.15 — «Нохч - ГІалгІайче». Информационни программа.
19.30 — «Депутатий гІулахаш» (гІалгІай меттала).
20.00 — Бийса даькъала хийла шун, бераш! «Колобокан бола фаьлг». Мультфильм.
20.15 — «ДІа-хьа лелача — кхерамзле».
20.20 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
21.00 — «Ха».
21.40 — Перестройка прожектор.
21.50 — «Лейтенант С». Художественни фильма премьера.
23.00 — Дунен велогонка. Польшера передача.

РІАМО

14 МАЙ

ШОАТТА

7.35 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
7.50 — Передачай программа.
7.55 — 8.00 — Хоамаш. Хаоттам.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — 8.45 — Реклама.
10.40 — «Советаши перестройкеи» (гІалгІай меттала).
11.00 — «Са берагІла цІа».
11.30 — 12.00 — «Денал гойтара моттиг — Афганистан».
12.30 — «Сатирически микрофон» (гІалгІай меттала).
12.50 — «Кердача тайпара уйла яр, болх бар» (нохчий меттала).
13.05 — 13.15 — Музыка (нохчий меттала).
15.15 — «СелаІад» яха радиожурнал.
16.00 — «Хозрасчет — дегІаахар сихдара стимул».
16.10 — Музыка.
16.15 — 17.00 — «Кавказа Іуйренаш» яхар радиожурнал.
18.00 — 19.00 — «Музыкальни почта» (гІалгІай меттала).

15 МАЙ

КІИРАНДИ

7.15 — Республикански газетий обзор.
7.30 — Передачай программа.
7.35 — 7.40 — Хоамаш. Хаоттам.
8.25 — 9.00 — «Шоана духхаеза ашараш».
11.20 — 12.00 — Кіиранден музыкальни программа.
15.15 — 15.30 — «Тха город — тха цІа» (гІалгІай меттала).
16.00 — «Литературни Нохч-ГІалгІайче».
16.30 — «Къона тІехье» (нохчий меттала).
16.45 — 17.00 — Кабардински мелодеш.
18.00 — 19.00 — Иллеца доттагІаІа долчарна лаьрхІа концерт (нохчий меттала).

16 МАЙ,

ОРШОТ

7.45 — 8.00 — «Юртара вахар» (гІалгІай меттала).
8.15 — Передачай программа.
8.20 — «ХІара дезала — квартира» (гІалгІай меттала).
8.30 — 9.00 — Іуйрийнара концерт (нохчий меттала).
9.15 — «Инженер — олархІаме професси» (нохчий меттала).
9.25 — Музыка (нохчий меттала).
9.30 — «Тхога язду». Письмой обзор (гІалгІай меттала).
9.45 — 10.00 — «Хьагі» яха Х. Муталиева дувцар (гІалгІай меттала).
15.16 — «Кагирхойн хан» (нохчий меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — Микрофона хьалхашка Нохч-ГІалгІай радио а, телевидене а ансамбли цун солисташ (гІалгІай меттала).
16.30 — «Саги законн» яха радиожурнал (нохчий меттала).
16.50 — 17.00 — Музыка (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
18.20 — 18.40 — Хоамаш.

Хаоттам

Тахан республике гІоллен Грозней морхаш а йолаш, йочаан а йоацаш, малхбузехьара секунде 3 — 8 метр чІоагІа мух а хьехкаш, хилен фегара температура республике 12 — 18, Грозне 15 —17 градус йІовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмен морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка юкъ-юкъе догІа делхаш, тайп-тайпарча оагІонашкахьара секунде 3 — 7 метр чІоагІа мух а хьехкаш хилен фегара температура бийсана 3 — 8, дийнахьа 12 — 17 градус йІовхал йолаш хилен тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехктонхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-53-12, 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907 г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-53-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи.
ереи, шоаттеи деношка

СФ03058. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 1742.